

vig. H. Jant.

Stenius
Jant

B.

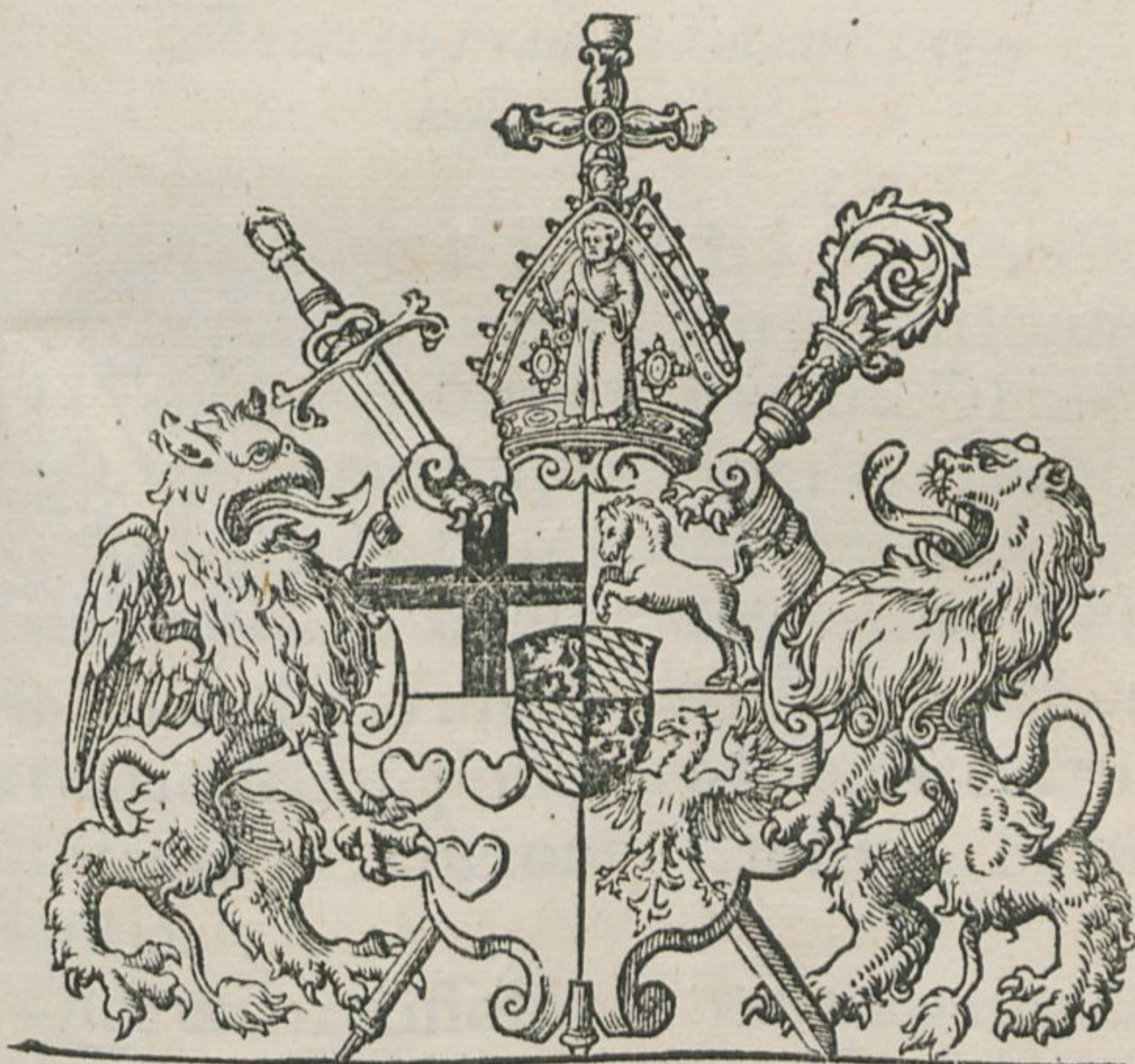
Nd. q.

REFORMATIO
IVRISDIC-
TIONISECCLESIASTI-
CÆ ARCHIEPISCOPALIS CV-

RIAÆ COLONIENSIS, IVSSV ET AVTHORITATE
Reuerendissimi & Senerissimi Principis ac Domini, D. ERNESTI
Electi & Confirmati Archiepiscopi Coloniensis, Sacri Romani Im-
perij per Italiam Archicancellarij, Principis Electoris, Episcopi Leo-
diensis, Administratoris Episcopatum Monasterien. Hildeshei-
men, & Frisingensis, Principis in Stabelo, Comitis Palatini Rhei-
ni, Superioris & inferioris Bauariæ, VVestphaliæ, Anga-
riæ & Bullionis Ducis, Marchionis Francimonten.

Legatiq; nati &c. conscripta
& ædita.

MONASTERII VVESTPH.

Excudebat Lambertus Rasfeldt.

Anno M. D. XCIII.

Cum gratia & priuilegio &c.

REFORMATIO

IURISDICTIO

TONISECCLESIASTICAE

CAESARISARCHIEPISCOPALIS

COLONIENSIS, IVRSV ET AVTORITATE

REVERENDISSIMI & SEVERISSIMI PRAESIDENTIS ac DOMINI, D. ERNESTI

ARCHIEPISCOPI COLONIENSIS, SACRI ROMANAE

IMPERII PRINCIPALIS ARCHICANCELLARII, SACRI ELECTORIS, EPISCOPI

ALTISSIMI, ADMINISTRATIONIS EPISCOPATUS MONASTERII, HILDESHE-

IMENSIS, & FRIEDERICI PRINCIPIS in Saxe, COMITIS PALATINI RHE-

NI, SUPERIORIS & INFERIORIS SAXONIAE, VIGINTIACENSIS, AUG-

USTINE & BALTHASARIS DUCIS, ARCHIEPISCOPI FRIEDERICI

LEGATIONIS NUNCIUS & CONSISTORII

SECRETARII

MONASTERII VVESTPH.

Excudebat Lambertus Raschke

Anno M. D. XCIII.

Cum gratis & privilegio

ERNESTVS DEI
GRATIA ELECTVS
ET CONFIRMATVS ARCHI-

Episcopus Coloniensis, sacri Romani Imperij per Italiam. Archicancellarius, Princeps Elector, Episcopus Leodiensis, Administrator Ecclesiarum Monasterien. Hildesheimen. & Frisingensis, Princeps in Stabelo, Comes Palatinus Rheni, superioris & inferioris Bavarie, Westphaliae, Angariae & Bullionis Dux, Marchio Franchimontanus. Legatusq; natus, &c.

ETERES sapientissimi legumlatores, qui Rempublicam fundare, fulcire, & amplificare, exornare, & florentissimam reddere concupiuerunt, tribus potissimum in rebus vniuersam illius salutem, conseruationemq; positam esse iudicauerunt: nimirum in religione, in iustitia, & in sapientia.

Quae etsi indissolubili vinculo inuicem coherent: peculiarem tamen singulae naturam & considerationem habent. Sacratissima

):(2 ma

PRÆFATIO.

mæ religionis excellētiae primas omnium rerum in vniuerso Christiano orbe partes meritò tribuerunt. Iustitiam vero reliquarum omnium virtutum præstantissimam dominam atq; reginam, solidumq; perpetuæ commendationis & foelicitatis robur appellauerunt. Quippe sine qua nulla Respublica, nulla multitudo, neq; domus quidem vlla consistere aut gubernari potest. A deo quidem vt non solum ijs, qui in contrahēdis negotijs, vitaq; cōmuni versantur, sed etiam solitario, & extra societate hominum in agro vitā degenti, iustitia ad vitam rectè beateq; transigendā in primis necessaria sit. Huius autem præclarissimæ virtutis & egregiæ totius Reipublicæ ornamenti vis omnis in actione consistit. Vt non solum ea perpoliti homines rectè viuant, & in officio suo quisque syncerè versetur, & ab aliorum hominum iniuria & fraude absteat: verum etiam contrafacientes, poenæ & suppliciorum metu ac seueritate in officio contineantur. Vnde iudicia publica & priuata, vnde iudices & iustitiæ administri, vnde tribunalia ecclesiastica & ciuilia, criminaliaque prudenter introducta sunt.

Quæ

PRÆFATIO.

Quæ dum rectè obseruantur, Respublica
et florescit & amplificatur, ciues beati atq;
foelices euadunt, eorum vita, fama, bona
conseruantur: iniustitia ne vîquam erum-
pere queat, septis suis conclusa, retinetur:
Principis vero ipsius & supremi Magistra-
tus authoritas fulcitur, dignitasq; eius splē-
dorem & ornamentum accipit, & multis
curis atque molestijs liberatur, totaq; Res-
publica in iucundissima pace conquiescit.
Quod si hoc Reipublice firmamentum ali-
cubi labefactari contingat, protinus cōtra-
ria omnia euenire necesse est. Id quod ma-
xima regna, & florentissima olim prouin-
cie, eū ingenti publico detrimento, & sum-
mo omnium dolore, re ipsa expertæ sunt.
Nam si hi, qui iuri dicundo præfunt, aut fa-
mulantur, hoc officium suum negligant, o-
dio, inuidia, metu, fauore, pretio, alijsq; in-
firme mentis per motionibus à iustitiæ præ-
ceptis sese abduci, & iudiciorum religionē
perfringi, ipsaq; iura conuelli, aut iurisdic-
tionem maculari patiantur, neglectaq; fi-
de quam Principi dederunt, contemptoq;
Iureiurando quo se obstrinxerunt, iustitiæ
& communis vtilitatis euersores fiant: de

PRÆFATIO.

principis sui, qui hanc pretiosam Reip. suæ partem ipsorum fidei cōmisit, expectationem defraudant, & pessimè de illius dignitate & gloria merentur: sibi ipsis iniustitiæ & iniquitatis vulnus, quo nullum grauius esse potest, in animis suis infligunt, sempiternamq; sibi ignominiam inurunt, & Deum ipsum, iustitiæ authorem, grauissimè offendunt, magnamque vniuersæ Reipub. perniciem, cum multorum lacrymis important. Hinc enim aliter fieri non potest, quin iustitia rarescat, religio ipsa labefactetur, virtutes in deterius, nequitia inualecente, prolabantur, boni præde fiant sceleratis, & diuexentur vndique ab iniustis, soli mali opulenti sint, boni contumelijs & egestate vexentur, nihil quisque habeat, nisi aut quæsitum aut defensum malè: audacia & vis omnia possideant, omnes Reipublic. opes dilabantur, quæ in eorum potestate posita sunt, qui iudicia dant, & eorum qui iudicant, multi impunitate proposita ad facinora, spolia, rapinas, iniurias aliorum incitantur, & ad opprimendum innocentes audaciores euadant. Postquam ergo diuina clementia nos superioribus annis ad Ecclesiæ & Reip. Coloniensis

gu-

PRÆFATIO.

gubernationē admouisset, sollicitè nobiscū cogitare cœpimus, qua potissimū ratione, spartā hanc nostram adornare, grauiissimūque illud humeris nostris à Deo impositū onus, ad Dei præpotētis gloriam, ad nostrā, atq; subditorum nostrorū salutem, & pacē tranquillitatemq; publicam, cū fructu administrare possemus. Cumq; in hac cura sedulo versaremur, ex diuersis optimorū hominū sermonib⁹, & multorum querelis accepimus, iustitia administrationem, mirifice perturbatam & abusibus corruptam esse, & formam illam exercendæ vtriusque, Ecclesiasticæ & ciuilis iurisdictionis, rectè olim sapienterq; à decessoribus nostris præscriptam, ac subinde reformatam, instauratamq; hominum vitijs, & horum periculosissimorum temporum iniuria, in deplorandam deprauationem incidisse, ac propemodum euenisse, vt ea, quæ pro pace & vtilitate subditorū quærenda & conseruāda introducta fuerē, ab utentiū nequitia, in seminarium & fomentum litium, & vilis potius quæstus, quàm pacis & tranquillitatis aucupium, degenerasse viderentur. Hic ergo grauiissimis de causis, & quod

PRÆFATIO.

nihil æquè principis officio conueniat, quàm diligenter prouidere, vt litium prolixitate amputata, ac remotis obstaculis, quæ controuersijs iudicialibus immortalitatem quandam parere solent, omnibus citra personarum respectum, plana & neutiquam impedita via, ius reddatur, corrigendæ denuo iurisdictioni, præsertim Ecclesiasticæ animû nostrum adiecimus. Nō quidē eo consilio, vt per omnia illa quæ à decessoribus nostris pulchrè ac laudabiliter, quo ad iudiciorum ordinem, constituta sunt, abolere aut obscurare decreuerimus, sed vt pro huius deplorandi temporis ratione, & locorum atq; causarum diuersitate pleraq; ex eis ad coercendum & retinendû subditos nostros in officio, & ad Reip. utilitatē promouendā, mitigaremus ac temperaremus, Quæ quidem necessitas non solū mutandæ legis, & corrigendæ iurisdictionis occasione aliquando præbet, verum etiam veteres iurisconsultos, ad corrigendum & mutandû ea, quæ aliàs nō sine euidenti Reip. utilitate præscripta erant, præter istis temporibus aliquoties adiegit: Quare si quæ in statutis decessorû nostrorû contineantur, quæ cum
hac

P R Æ F A T I O.

hac noua reformatione nostra ex diametro non pugnant, vel super quibus in hac nostra reformatione per nos dispositum vel ordinatum non est, ea ipsa non tam reuocare quàm innouare, atq; in suo robore permanere volumus. Propterea doctissimis viris consiliarijs nostris, quorum solertiam scientiamq; iuris, & circa nostras iussiones fidem, iã antè ex multis argumentis exploratè cognitam habebamus, quiq; tēpore vltimi decessoris nostri in hac re viriliter versari cœperant, mandauimus, vt ipsi auctoritate nostra, vtramq; iurisdictionē in Archiepiscopatu nostro recognoscerēt, reuocata constituta, & quæ antè obtinebant, confirmarent, vitia præscinderent, quæ postea dissuetudine obumbrata, multisq; retro Archiepiscopis necessario corrigenda visa erāt, restituerent, & abusibus deprauata corrigere. Quæ cū ab illis diligenter præstita, locumq; hūc pulchrè per purgatū esse intelleximus, quodq; illorum præclarus labor venerabili Capitulo nostro probaretur, cognouimus: iccirco auctoritatē nostrā accommodauim⁹, & typis excudi, & ne quis officiatorū seu iuratorū aulæ nostræ Archiepiscopalis,

PRÆFATIO.

palis, limites huius nouæ Reformationis Ecclesiasticæ iurisdictionis transfiliendo, per qualemcunque ignorantiam se excusare possit, prædictam Reformationem subditis nostræ ciuitatis & diœcesis Coloniensis publicari iussimus, prout tenore præsentium publicamus. Mandantes omnibus & singulis nostris officiatis & subditis, vt eandem summa ope, & alacri studio accipiant, & firmiter atque inuiolabiliter obseruent, & obseruari curent, nec cum nos hæc præstiterimus, sibi ipsis defuisse videantur. Neque nos hanc, optima voluntate susceptam de repurganda instaurandaque iustitiæ officina, cogitatione, præsentisque curas & sumptus, frustra consumpsisse videamur. Sed iurisdictionem nostram Ecclesiasticam noua quedam dignitatis & venerationis accessio cõmendet, eiusdemque fructus in Ecclesiam & Rempu-
blicam nostram pro-
manent.

I
DE OFFICIALI
EIVSQUE OFFICIO.

VANDOQVIDEM iudicium Archiepiscopalis curiæ nostræ Ecclesiasticæ præcipuum & supremum in Diocesi nostra existit, & ob id merito is qui huic iudicio præest, & Officialis vocatur, aliis inferioribus iudicibus, integritate vitæ, & gravitate ac honestate morum, scientiaque prælucere debet: iccirco sancimus, ut Officialis noster, non tantum sacrorum canonum & munerum

Ecclesiasticorum, legumque peritus, sed & bonæ vitæ, honestæ conversationis, & spectatæ gravitatis atque integritatis sit, ut iudiciales processus aptè dirigere, & iustis sententiis lites atque controuersias dirimere, ceterosque eius iudicij nostri ministros, qui in ipsum oculos suos coniectos & intentos habent, virtute & scientia sua permovere & inducere possit, ut eum revereantur & metuant, ut eius exemplo discant ea sedulitate, dexteritate, integritateque, officia sua administrare, ut omnes tandem intelligant, eos tranquillitatem publicam, & utilitatem partium litigantium, ipsamque iustitiam quærere, & priuato lucro quæstuique suo anteponere.

In primis autem Officialis noster huc omni animi impetu, cura, & sollicitudine spectet, atque intendat, ut diligenter rimatis atque cognitis causarum meritis, partibus expeditam & celerem iustitiam administret.

Præcipua verò industria procuret, ut pauperum & miserabilium personarum causæ, præ alijs quantum eius fieri potest, promoueantur, decidantur, & ad debitum finem perducantur, ut & prædecessor noster Theodoricus laudabiliter statuit, & nos renouandum esse censemus. Ita tamen, ut si de eorum egestate & paupertate, per Magistratus vel pastoris sui documentum, vel alias legitimè constet: celeriter & gratis audiantur & expédiantur, & Aduocatis, Procuratoribus & Notarijs serio iniungatur, ut easdem citra tergiuersationem accéptent, & non minori, sed potius maiori cura, sedulitate, & diligentia, quàm diuitem causas agant. Qua tamen in re Officialis noster eam seruabit æqualitatem, eoque ordine causas pauperum inter Aduocatos, Procuratores, & Notarios distribuet, ut nemo iustè conqueri possit, sibi soli has causas obtrudi, vel plus oneris quam alijs imponi.

A

Cùm

2 REFORM. IURISDICT. ECCLES.

Cum ad Maiestatem & auctoritatem consistorij & iurisdictionis nostrae Ecclesiasticae conseruandam, ac iudiciales processus aptè dirigendos, nihil aequè conducere possit, quàm bene constituta, placida, modesta, grauis & magnifica iudicialis audientiae obseruatio, & ipsius iudicis, tanquam gubernatoris & directoris continua praesentia statuimus & ordinamus, vt Officialis noster in omnibus audientijs continuo vsque ad finem praesens sit, & personaliter praesideat, nec isthinc (nisi necessitate urgente auocetur) discedat. Si verò impediatur, quo minus personaliter praesidere possit, Sigillifero nostro uocatis, status, honestatis, & habitus clericalis substituatur. Quod tamè raro, & non nisi magna & ineuitabili necessitate urgente, fieri debet, ne hac ratione & auctoritas iudicij nostri minuatur, & expeditio causarum impediatur, & quandoque contingat, eundem simul & iudicis & aduocati munere in eadem causa fungi: quod iuri consentaneum non esse, nemo non intelligit.

Porro, vt ipsemet Officialis noster, ineuitabili impedimento cessante, omnibus iudicialibus audientijs personaliter adesse & praesidere debet: ita quoque Procuratores & Notarios iusta seueritate compellet, vt personaliter, & iusto tempore ad iudicium veniant, & in locostationeque vsque in finem audientiae consistant, non etiam absque uenia à iudicio & loco suo discedant.

Serio quoque mandabit, & curabit, ne quis strepitus aut clamor in publica audientia excitetur, & ne quisquam in sacrosancta iustitiae officina immodestis vociferationibus, rixis, probris & conuitijs, vel ipsum iudicem, vel quemuis alium impetat & obruat. Transgressores secundum qualitatem delicti seuerè multabit.

Vtque iustus Ordo seruetur, & superfluitas omnis euitetur, & Procuratorum uerba dictata, vel producta Notarij eo commodius & accuratius assequi & annotare possint: obseruabit, & curabit Officialis noster, vt quilibet Procurator tum demum cum ordo ipsum attingit, ea duntaxat quae ad causam faciunt, vel in scriptis vel etiam (dummodo paucissimis uerbis id fieri possit) uia uoce modeste, perspicue, & dilucide proponat: ab inanibus uero & superfluis uerbis, & prolixis uerbalibus propositionibus, omnibusque non necessarijs actibus, & superfluis submissionibus se prorsus abtineat. Contrauenientes uel in expensis morae ex sua crumena, & sine partium dispendio pendendis, condemnabit, uel alia arbitraria poena, Fisco nostro inferenda puniet.

Ipsemet quoque Officialis noster diligenter auscultabit, & patienter respondebit, & in leuibus iudicialibus actibus actorum uel protocolli inspectionem & deliberationem non requirentibus, confestim uia uoce decreta proferet.

In illis

CVRIAE COLONIENSIS.

In illis quoque causis quæ moram non admittunt, sese ex protocollo, non expectata actorum completionem, proferendis decretis informari faciet.

A Procuratoribus submittentibus siue adiura, siue ad iudiciale decretum inter locutoriamque sententiam ferendam, se referentibus sextantum albos (nisi grauitas causæ & magnitudo actorum aliud postulet) recipiat, quos is præstabit, qui per interlocutoriam iniuste se ad iura retulisse conuincitur. Ita ut si res ista probabili dubio non caruerit, pars succumbens eos præstet; sin verò prorsus temerè & superflue submissio facta fuerit, ipsemet Procurator de suo eos soluat.

Aduocatos diligenter & benignè audiat, iisque humaniter & placidè respondeat, instructiones iuris custodiat, dubia non necessaria omittat, decreta non conditionalia, sed pura & certa, quoad eius fieri potest, post submissionem & præsentationem actorum vel protocolli, citra longiorem protractionem proferat. Dilationes arbitrarias, quantum fieri potest, abbreviari curet.

Responsiones partium, & examina testium, à quibus ferè semper tota causa dependet, ipse audiat; aut impeditus, non passim omnibus, sed probis tantum & circumspectis seu partibus id petentibus, alicui Aduocato, nobis iurato, non suspecto, ac Notario causæ committat.

Ciuitatem Coloniensem pro examinandis testibus, vel aliam ob similem causam, nisi ex permisso nostro, non exeat, ne inde partes dispendio & grauissimis expensis grauentur.

Alias quoque commissiones, aduocationes, vel alia officia à confistorio nostro, & causis in eodem pendentibus, cum retrahentia, & celerem earundem causarum expeditionem impediunt, non acceptet.

Nec precibus, nec precio, nec odio, nec fauore, nec minis, nec extra iudicialibus scriptis, ad ipsum fortè datis, se terreri, nec ullis alijs rationibus, quæ iuri & hisce statutis nostris consentaneæ non sunt, impediri patiatur, quo minus liberè & intrepidè in causis coram se pendentibus procedat, & iustitiam administret, & scripta extraiudicialia sibi transmissa non temere iudicialiter exhibeat, & actis inseri faciat, sed potius mandet, ut quilibet debita forma necessaria iudicialiter proponi faciat. Volumus quoque & seuerè mandamus ut causas in prima instantia deleget, ut ad minimum duæ instantiæ in confistorio nostro seruentur, nisi pro causæ & personarum litigantium qualitate ipsi aliquando aliter faciendum videatur.

In excommunicando & absoluendo, summam maturitatem & grauitatem adhibeat. Quamuis enim excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ & ad continendum in officio populum valde salutaris, sobriè tamen is magna que circumspectione

REFORM. IURISDICT. ECCLES.

4
exercendus est. Cùm experientia doceat, si temerè aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni quam formidari, & perniciem potius parere quàm salutem.

Quapropter statuimus & volumus, vt Officialis noster excommunicationis pœnam, non temerè alicui infligat, nisi publicè criminoso vel manifestè contumaci, quem non facilè alio remedio, quàm hoc spirituali gladio corrigere, & compescere possit.

Quandocunq; igitur vel per multas pecuniarias, vel per captiōnem pignorum, personarumq; districtiōnem, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq; iuris remedia contra delinquentes & contumaces, commodè personalem vel realem executionem facere potest: non temerè quemquam anathematis mucrone feriet. Si verò dictæ executioni facile locus esse non possit, & delicti & contumaciæ grauitas id exigat, licebit illi, præcedente canonica monitione, Ecclesiasticas censuras, causa cognita, proferre & infligere.

Non scribant igitur posthac Notarij nostri vllas excommunicationis literas, nisi ex Officialis nostri speciali cognitione & mandato.

Et quo id maturius & maiori cum deliberatione fiat. Officialis noster Notarijs communibus sub grauissimis pœnis præcipiet, sicut nos iisdem tenore præsentium præcipimus & mandamus, ne ipsi vel eorum aliquis, posthac aliquod mandatum excommunicationis, seu declarationis sententiam continens, contra quempiam, nisi prioribus mandatis in personam citati, moniti, contumacis reputati, aut alias legitimè executis, quouis modo dent, siue tradant.

Quod si secus fecisse, aut excommunicationis literæ, ipsorum vitio nulliter extractæ comperiantur, statim Officialis noster eos cōtra facientes expensis proprijs, nulliter excommunicato absolutionem, cum expensarum viatici, & damnorum passorum restitutione, absq; vlla mora, aut procrastinatione, aut etiam citra aliquod appellatiōnis remedium, impetrare realiter & cum effectu compellat.

Et præter hoc, ipso facto, quoties in hoc statutum nostrum aliqui commiserint, in multam vnus floreni aurei, Fisco nostro incontinenti soluendam, damnatos cogi atq; compelli mandamus.

Si vero, hisce pœnis & multis nō attentis, aliquis eorum denuo, vel etiam tertio, contra hoc statutum fecisse conuictus fuerit, præter prædictam multam, etiam suspensionis vel priuationis officij pœnas, arbitrio Officialis & Sigilliferi nostri infligendas, patietur.

Cùm autem ex speciali decreto & mandato Officialis nostri excommunicatio decreta, sigillata & executata est: non temerè vel ipsemet Officialis vel Sigillifer, & multo minus alius Prælatus, falcem in nostram iurisdictionem mittēs ex officio vel ad cautelam, aliasq; leuiter & facilè eandem tollet & relaxabit; sed ea quoque in re Officialis

cialis noster, non minùs quàm in censuris infligendis debitam maturitatem adhibebit.

Id quoque in interdicto ponendo seruari præcipimus, Et tanto magis, quanto hæc est censura durior, & latius sese extendit. Ideoque non cõcedetur Interdictum Ecclesiasticum faciliter, sine magna causa cognitione, ne innocentes indebitè opprimantur. Sed moneantur prius iudices, vt intra certum tempus Reum ad obediendum, & realiter parendum, legitimis modis, prout infra suo loco præscriptum est, compellant.

Officialis & Sigillifer noster debent quouis tempore, Ecclesiastici consistorij nostri personas, negligentia, lapsuum, errorum, & transgressionum suarum arguere, multare, ac pro qualitate personarum ac transgressionum, punire, multas quoq; tales per Fiscum nostrum extorquere, nec vlla de causa remittere.

Officialis noster non citra diligentem causæ examinationem & cognitionem, Inhibitionis literas contra iudices seculares, ad liberandum Reos in vincula coniectos, & in criminibus notorijs comprehensos, nec pro tuitione rerum seu bonorum illorum hominum, qui conscientia malæ causæ, ex Diocesi nostra se reddunt fugitiuos, decernat.

Ad hæc, cum satis compertum sit, vsusque & experientia docuerit, nõnunquam ab Officiali nostro in causis alibi coram iudicibus laicis coeptis & introductis, inhibitionum mandata, tacita huiusmodi litispendentia, impetrata esse, ac deinde vbi pro parte Rei, & conuenti præuentio, & litispendentia obijceretur, ex parte impetrantis contra easdem ad impediendam remissionem causæ, copiosè & prolixè excerptum fuisse, adeo & in tantum, vt super eiusmodi litispendentia & præuentiois articulo, opponens ne dum immensos sumptus sit perpeffus, verum etiam aliquot anni, antequam suum ius prosequi poterit, in ipsius non leue damnum sint elapsi: idcirco vt iudicia vbi coepta, ibi & suum sortiantur finem & exitum, mandamus Officiali nostro, vt producto vel viso documẽto litispendentiæ, (de qua vel per Praconis seu Nuncij iurati, relationem seu citationem scriptam executam, seu arrestum non clam & dolosè, quemadmodum in plerisque tacitis arrestis fieri consuevit, sed ritè & legitimè factum & insinuatum constet) sigillo iudicis aut magistratus coram quo eo modo causa inchoata & coepta est, munito mox atq; incontinenti causam ad istos iudices vbi coepta est (nisi sit Ecclesiastica, vel exceptio contra documentum litispendentiæ intra octo dies à tempore receptæ copiae proponenda, notoriè in iure fundata existat) remittat & partem impetransem in expensas omnes simul ac damna liquidanda, per opponentem perpeffa condemnet, nec non poena extraordinaria Fisco nostra inferenda puniat.

Male observatur

A 3 Et

Et ne in posterum in præiudicium litis alibi pendētis quicquam fiat, nostriq; subditi cum grauiſſimo ipſorum diſpendio, in vna eademq; cauſa, ad diuerſa tribunalia trahantur, Officialis noſter nullas deinceps inhibitiones decernat, niſi partes principales, vel Procuratores ex ſpeciali mādato (de quo per publicū instrumentū ſeu alias probabiliter cōſtet) in animas partiū iurent, ſuper ijs, que in quere la continentur, alibi coram iudice ſeculari litem non pendere.

Non credo hoc unquam ſervatum fuiſſe, ſed male.

In cauſis verò coram illo pendentibus, nullas poſthac inhibitiones, niſi in iudicio, & parte aduerſa vel illius Procuratore præſente, et audito, decernatur.

Poſtremo ſtatuiſſimus & volumus, vt Officialis noſter in decidendis & definiendis controuerſijs, non propriam opinionem, vel ſingularem huius vel illius iuriſperiti ſententiā, ſed canones, leges, & communes receptasq; iuriſperitorum ſententias, laudabileſq; & approbatas conſuetudines, & actorum fidem ſequatur.

DE SIGILLIFERO, ET SVBSIGILLIFERO, eorumque officijs.

VI A Sigillifer noſter Officiali noſtro in partem ſollicitudinis adiunctus eſt; volumus & mandamus, vt vnus alteri in propugnanda & promouenda noſtra iuriſdictione, ſedulò & diligēter tam publicè quàm priuatim aſſiſtat, atq; coniuñctis cōſilijs rationibuſq; omnibus, iuriſdictionem noſtram, cōtra violatores & turbatores, quantum in ipſis eſt, tueantur & defendant; vel ſi qua perturbatio vel cauſa grauior incidat, cui obſiſtere & mederi nō poſſint, hoc ipſum tempeſtiuè ad nos referant.

Vtq; iudicialis audientia eo magnificentius & modeſtius ſeruetur, & non tantum Officialis, ſed & Sigillifer noſter, defectus, negligentias, vel exceſſus, & tranſgreſſiones Procuratorum & Notariorum oculata potius fide, quàm ex aliorum relatione, deprehendere, arguere, corrigere, & punire poſſit: mandamus, vt Sigillifer noſter hora audientiæ in conſitorio noſtro maturè compareat, & diligenter obſeruet, ne quicquam contra hæc noſtra ſtatuta committatur.

Per ſe, aut Subſigilliferum acta circa extensionem, modum & formam inferius deſcriptam, nec non obſeruationem terminorum, & alia huius generis reuideat, an videlicet nullitates aliqua admiffæ, an ea forma qua debet, abſq; ſuperfluis titulis, inutilibus ſynonimis, & repetitionibus per Notarios ſint ſcripta, & eos ipſos Notarios in cōſcriptione actorum delinquentes, pro modo culpa, negligentia, vel delicti, habito conſilio Officialis noſtri corrigat. Nec

Nec tantum iuratas personas consistorij nostri, in officio continebit, sed & aliorum nostrorum subditorum excessus serio corriget & puniet.

Vt notoria tam clericorum quam laicorum, praesertim vero Presbyterorum, atq; aliarum Ecclesiasticarum personarum crimina siue excessus, quae in scandalum vergunt laicorum, temporali aut perpetua suspensione, vel alia aliqua poena canonica pro modo culpa & delicti corrigat.

Vtq; crimina & excessus, quorum correctio ad Officialem & Sigilliferum nostrum pertinet, ad eorum notitiam. Non tam per maleuolos delatores, quam per prouidos, honestos, & fide dignos homines perducantur, decessorū nostrorū, praesertim Theodorici & Henrici, Statuta renouātes serio monemus, & per praesentes hortamur, vt non tantum membra consistorij nostri Ecclesiastici, sed & omnes & singuli Plebani seu Ecclesiarum Rectores: imo & omnes iudices, scriptores, & praecones secularium iudiciorum nobis subiectorum Officiali, vel Sigillifero, vel Fiscalibus nostris notorios cleri vel populi excessus, ad correctionem Officialis & Sigilliferi nostri spectantes, veluti si clericus vel ludimoderator aliquod delictum correctione dignum committat, vel laicus fidem & religionem Catholicam, & Ecclesiae statuta notorie violet, & saltem semel in anno in festo Paschatis proprio sacerdoti non confiteatur, & iuxta ritum Catholicae Ecclesiae Sacramentum Eucharistiae ab eo non percipiat, Ecclesiam suam parochialem debitis temporibus non frequentet, ab apostatis alijsq; sectarijs sacramenta percipiat, clandestinum aliasve illicitum matrimonium contrahat: aut ab alio quam suae parochiae pastore aut sacellano, sine precedentibus tribus proclamationibus, debito tempore in facie Ecclesiae solennizari faciat: vel adulter, aut concubinarius, aut vsurarius manifestus, vel reatu periurij irretitus, vel sacramentorum & Ecclesiasticarum censurarum contemptor sit, & in notorijs criminibus, utpote incestu, heresi, blasphemia, sacrilegio, effractionibus & violationibus Ecclesiarum, coemiteriorum, & immunitatum, & in delictis similibus perseueret, & id genus alios excessus, viua voce, vel in scriptis, si non palam, saltem occulte & secretè referant & significant.

Porro Sigillifer noster summo studio curabit, vt hi similesq; excessus, tam clericorum, quam laicorum, citra dissimulationem vel conniuentiam vllam, condignis poenis castigentur & corrigantur: atq; sedulo obseruabit, ne Archidiaconi, seu aliae tam Ecclesiasticae, quam seculares personae, inferiorem iurisdictionem habentes, contra decessorum nostrorum Adolphi, et Henrici, statuta, in iurisdictionem nostram falcem suam mittant, et de causis ad nos et Consistorium nostrum Ecclesiasticum, de iure vel consuetudine spectantibus, sese

tene.

3 REFORM. IURISDICT. ECCLES.

temerè intromittant. Quod si contrarium factum fuerit, Sigillifer noster vel in contravenientes pœna legitima animadvertet, vel si delicti aut scandali gravitas id exigat, non obstante inferiorum iudicum pecuniaria correctione, contra iura & canones facta, ipsos delinquentes denuo pœnis & censuris canonicis ita puniet, ut tandem resipiscant, & reatum suum deplorent, atq; relinquunt: vel extra communionem Sacramentorum & vitæ communis ponantur: & si nulla alia via corrigi possint, ad seculares officios & iudices remittantur, & per eosdem seuerè puniantur: vel si ne hac quidem via, id efficere possit, ex tunc refugium suum ad nos sumant, ut è diocesi nostra expellantur, & eiciantur potius, quam cum infirmorum scādalo ob quamcunq; causam ferantur ac tollerentur.

In testamentis quoq; approbandis & exequendis, alijsq; ad officium Sigilliferi de iure & consuetudine spectantibus, diligentem & sedulum Sigillifer noster se præbebit. Accedentes, quantum iustitiæ ratio patitur, placidè, humaniter & celeriter audiet, & expediet.

Sigillum nostrum per se, vel subsigilliferum suum fideliter custodiat, eoq; ad nullas alias causas, præterquam ad eas, in quibus ab Officiali vel commissarijs nostris decretum est, utatur.

Per seipsum, vel per subsigilliferum in loco iudicij, quantum fieri potest, comparebit, & partibus petentibus, mandata absque mora sigillabit.

Secreta iudicij negotia nemini patefaciet, nec temerè civitatem nostram Coloniensem egredietur.

Subsigillifero quoque seridè iniunget, ut secreta iudicij non revelet, vni litigantium aduersus alterum consilium non præbeat, nec civitatem nostram Coloniensem, nisi necessitate urgente, egrediatur: & necessitate eius protectionem exigente, sigillum nostrum Officiali vel Sigillifero nostro tradat.

DE ADVOCATO FISCO.

ADuocatus Fisci nostri causas nostras, quas illi commisimus vel ad ipsum deferent, ea qua decet promptitudine, fide, dexteritate, & sedulitate, suscipiet, ac in nostrum, Fisci que nostri usum & utilitatem exequetur. Dabitq; operam, ut Procuratores Fisci, copiam ipsius semper habere queant: ut que causæ Fiscales debitè instituantur, & peragantur, diligenter animadvertet: In conficiendis materijs exhibendis, non tardum, sed celerem se præbebit, eritq; sollicitus & vigilans, in causis & negotijs nostræ iurisdictionis, ut eo nomine nobis iuramentum præstabit.

DE

CVRIAE COLONIENSIS.
DE FISCALIBVS.

STatuimus vt in posterum duo ex Fiscalibus aulae nostrae Archiepiscopalis Colonienfis sint clerici, a matrimonij nexu liberi, aliasq; bonae famae & honestae vitae: vtq; ij in Ecclesiasticas personas delinquentes praecipue animaduertant. Reliqui vero duo Fiscales laici, honestae quoque vitae erunt, & crimina atq; excessus laicorum diligenter inuestigabunt, & criminosos fideliter Sigillifero nostro denunciabunt, & de illius consilio contra eosdem diligenter ad multam procedent.

Omnibus quoq; Procuratoribus Fisci nostri prohibemus, ne passim contra omnes delatos, nisi praecedentibus legitimis indicijs, inquirent, sed contra eos tantum, quos legitima ac frequens grauat infamia, procedant: neq; aliquem processum in contradictorio iudicio, sine consilio Aduocati Fisci incipiant. Mandantes, vt & in principio & quoties opus est, consilio eiusdem Aduocati vtantur, ne eorum incuria processum nullitatis argui contingat, Si vero secus factum fuerit, de suo litis sumptus exoluant.

Prohibemus etiam Fiscalibus nostris, ne cum delinquentibus clancularias transactiones & conuentiones celebrent: neque hi absque Sigillifero nostro, neque Sigillifer absq; his vllos excessus corrigant.

Præterea Sigillifer noster curam habeat, vt Fiscales nostri processus inchoatos sedulo prosequantur, nec praetextu amicitiae, vel alterius cuiuscunq; intercessionis intermittant. Quod si illorum negligentiam, vel coniuentionem deprehendat, & moniti defectum non corrigant, ad mensis spacium sint ipso facto absque vltiori nostro mandato ab officio suspensi. Et si interea nihil agant, quo suspitionis maculam euitent, deliberabit Sigillifer noster cum Officiali, quomodo contumaciam eorum emendet, ac iustis poenis eos subiciat.

Et vt in corrigendis excessibus nihil omnino intermittatur, quod celerem causarum fiscalium expeditionem promoueat, mandamus vt post hac singulis annis bis, scilicet altera die post Synodum procuratores, Fiscales, coram Sigillifero & Aduocato nostro Fisci compareant, ac rationem reddant, quomodo in causis Fiscalibus processerint, & in quo impediti fuerint, vt sic Sigillifer & Aduocatus Fisci nostri de commodo iuris remedio, cogitare possint.

IURAMENTVM FISCALIVM.

EGO N. iuro, quod Reuerendissimo Illustrissimoq; principi ac domino,

B

mino,

10 REFORM. IURISDICT. ECCLES.

mino, domino N. Archiepiscopo Coloniensi, eiusq; successoribus, fidelis & obediensero, Officiali curiæ Coloniensis & Sigillifero pro tempore existentibus, obedientiam & reuerentiam præstabo: Statuta & statuenda eiusdem curiæ, quantum in me fuerit, obseruabo, & in alijs obseruari faciam: iurisdictionem Ecclesiasticam pro virili defendam, ac si contra eam sciuerō attentatum, vel attentari, eius Officiali, aut Sigillifero reuelabo, cōtra delinquentes in ipsam aut Statuta aut canones, aut alios quoscunq; ipsi iurisdictioni subiectos, mihi super excessibus vel criminibus per fide dignos homines legitimè delatos, per viam inquisitionis vel denunciationis, aut aliàs prout qualitas excessuum exegerit, fideliter ex officio, nulla interposita mora, procedam: causas dicti Reuerendissimi Principis mei Archiepiscopi Coloniensis, necnon pauperum, viduarum, orphanorum, pupillorum, & aliarum miserabilium personarum, dum ad id requisitus fuero, indefensas non prætermittam: officium meum Fiscalatus & quæ ad illud spectare & pertinere dignoscuntur, de iure vel consuetudine, fideliter & legaliter exercebo. Sic me Deus adiuuet, & sancta Dei Evangelia.

DE ADVOCATIS CAUSARVM
que Commissarijs.

CVM ad celerem causarum expeditionem non parum momenti habeat, eos Aduocatos ad instituendas, defendendas, & dirigendas causas adhiberi, qui & probi, & docti, & diligentes, & nostræ iurisdictioni ita astricti sint, vt ab Officiali nostro, exigente eorum negligentia, vel culpa, corrigi vel puniri possint: statuimus & volumus, vt posthac nemo in consistorio nostro Ecclesiastico, aduocationis munere fungatur, nisi sit honestæ vitæ, & sacrosanctis Catholicæ religionis imbutus mysterijs, & in catholica aliqua vniuersitate ad minus quinquennium, iuri operam dederit, & in ea, vel in doctorem, vel licentiatum iuris Canonici vel Ciuilis promotus sit, & deinde coram Officiali nostro sequens iuramentum præstiterit.

Quo semel coram Officiali nostro præstito, in consistorio nostro, etiam post matrimonium contractum, dummodo in Catholica fide & religione perseuerauerit, & correctioni Officialis nostri se non subtraxerit, aduocati & assessoris officium exercere poterit.

Porrò aduocati in principio causæ, partes non tam fallaci & temeraria victoriæ promissione ad litigandum incitabunt & inducent quam ipsis consulent, vt litem cuius euentus dubius est, quantum fieri potest, vident, amicabilem compositionem iudiciariæ contentioni præpo.

præponant, & diligenter prius considerent, an etiam intentionem suam probare possint.

Si intelligant partibus ius vel probationes omnino deficere, easque ad vexandos aduersarios malas desperatasque causas mouere, vel nullas iustas actionis vel oppositionis suæ causas habere: patrocini-um suum iisdem denegabunt, nec contra ius contraque conscientiam tales causas fouebunt & defendent.

Si verò partes iustas causas habere videantur, volumus, vt Aduocati requisiti, quibuslibet contra quoslibet, cuiuscunq; etiam status & dignitatis sint, fideliter inseruiant, & licitum & moderatum solarium ab iisdem accipiant.

Aduocati, Procuratores, & Notarij, pauperibus, modo supradicto, paupertatem probantibus, & iuramentum paupertatis infra scripti tenoris præstantibus, gratis inseruiant, neque se in hoc morosos & difficiles præbeant: alioqui si mandate Officiali nostro (qui in distribuendis pauperum causis, iustam æqualitatē, vt supra dictum est, seruabit) Aduocatus, Procurator, seu Notarius aliquis nolit pauperi gratis patrocinari, aut inseruire, poterit Officialis noster ei ad arbitrium tempus officio interdicerē.

IURAMENTVM PAUPERVM.

EGO N. iuro quod tã pauper sim, vt neque in mobilibus neque immobilibus, vel creditis tantum habeam, vt ius sigilli, Aduocato, Procuratori, seu Notario mercedem soluere possim. Et si causam litemque in iure obtinuerō, vel alias ad meliorem fortunam peruenero: quod tunc cuilibet id, quod ipsi debetur, persoluam & satisfaciam, fideliter & sine fraude: Sic me Deus adiuuet, & sancta eius Euangelia.

Vbi autem Aduocatus iustæ causæ patrociniū suscepit, statim in ipso litis exordio deliberet, de modo procedendi, & ad quem finem ac scopum actionem vel exceptionem partis suæ velit derigere, & huc diligenter spectet, ac intendat, vt aptè agat, vel incipiat, necessaria tantum proponat, à superfluis cautelis, disputationibus, conuitijs cauilliisque abstineat, in conficiendis materijs celerem se præbeat, nō etiam litem industria vel negligentia protrahat, & immortalem reddere conetur: nec partes inutilibus expensis, vel iudicem superfluis & iniurijs appellacionibus, interrogatorijs, aliisque materijs, oneret.

Quod si contrarium fecerit, & per incuriam, negligentiam, imperitiam, vel aliam illegitimam causam ineptè & nulliter egerit, vel exceperit, vel non admittenda confecerit, vel necessaria deducere neglexerit, ita vt sua culpa pars succubuerit, teneatur parti læsæ ad re-

fusionem expensarum, & refectionem damni, & præterea Officialis noster cum poena arbitraria puniet.

Cum Officialis noster Aduocatis causas committit, moderatis sportulis erunt contenti, & causas commissas, qua poterunt maxima celeritate, expedient.

Et quia querelæ ad nos deferuntur, quod Aduocati curiæ nostræ plerunque post præsentationem actorum & sportularum vel matrimonium contrahant, vel ad alia loca, causis non expeditis, se conferant, indeq; contingat causarum decisionem protrahi, partesq; litigantes vberioribus expensis grauari, dum loco eorum alij surrogandi, nouæq; sportulæ dandæ veniunt: huic procrastinationi causarum, & litigantium dispendijs mederi volentes, mandamus, vt Aduocati, quibus causæ per Officiale nostrum commissæ, & acta cum sportulis præsentata sunt, priusquam ad matrimonium conuolent, vel confistorium nostrum deserant, huiusmodi causas ipsis commissas, vel per sententiam decidant, vel acceptas sportulas restituant.

IURAMENTVM AD- uocatorum.

EGo promitto & iuro, quod Reuerendissimo Domino nostro, Domino N. Archiepiscopo Coloniensi, & c. eiusq; successoribus ac suo Officiali fidelis & obediens ero, bonum, & honorem, profectum, & vtilitatē præfati Domini Reuerendissimi, nec nō Ecclesiæ & iurisdictionis suæ celsitudinis, ad quemcunq; statū seu cōditionem, quandocunq; me peruenire contigerit, sedulo promouebo: Insuper causas quarum defensionem suscepturus sum, bona fide, ad clientulorum vtilitatem, prudēter & diligenter tractabo, nullam sinistram machinationem, fraudem dolūue in ijs committam, neq; de quotalis paciscar, neq; interpositis callidis conuentionibus, quicquam illicitē extorquebo. Secreta quoq; causarum mihi cōmissarum nulli homini pandam: honorem præterea iudicij aulæ Archiepiscopalis, & eorum qui illi tribunali præsentant, vt par est, quarum. Inq; illo iudicio moderatē & honestē me geram, & ab omni immodestia, iurgijs, & conuitijs, sub poenis, mulctis & censuris, ab Officiali & Sigillifero infligendis, penitus abstinebo. Patrocinia quæ semel suscepero, sine iusta causa nō deseram, sed bona fide & diligentia in eisdem ad causæ susceptæ finē perseuerabo. Præterea in ferendis sententijs fidele consilium Domino Officiali præstabo. Causas commissas vel committendas iuxta Statuta huius curiæ expediam. Aliasq; eadem Statuta, quatenus Aduocatos concernunt, fideliter obseruabo, & in vera antiqua Catholica & Apostolica fide & religione, in hoc Archiepiscopatu

CURIAE COLONIENSIS.

partu Coloniensi, à temporibus Apostolorū & eorū succēssorum, ha-
tenus inuolabiliter obseruata, permanebo. Illamq; pro meis viribus
semper defendam. Sic me Deus adiuuet, & sancta Dei Euangelia.

DE PROCURATORIBVS ET
Notarijs.

Statuimus & ordinamus eos quidem qui nostro, vel prædecessorū
nostrorum consensu, ante hoc tempus in communes Notarios vel
Procuratores recepti sunt, sine causa huiusmodi officijs destituen-
dos non esse, sed eorum numero per obitum, vel legitimam destitu-
tionem, vel etiam spontaneam renunciationem diminuto, in Con-
sistorio nostro Coloniensi, sex tantum cōmunes Notarios, & sex Pro-
curatores recipiendos & admittendos esse: & vt honori consistorij
nostri eo magis cōsulatur, posthac nulli alij prædicta Procuratorum
& Notariorum officia, quàm qui non per substitutos, sed ipsi sua in-
dustria huiusmodi officijs præesse possint & velint, conferemus: ita
tamen quod priusquam vllus in Notarium vel Procuratorem confi-
storij nostri recipiatur, Officialis & Sigillifer noster eum examina-
būt, & diligenter inuestigabunt, an sit Catholicæ religioni addictus,
spectatæ integritatis, & sufficientis eruditionis, & experientiæ, nec ne:
& quicquid in hoc examine compererint, nobis fideliter significa-
bunt, & nostram declarationem super admissione vel reiectione eius-
dem Notarij vel Procuratoris expectabunt.

Et licet quis receptus vel admissus sit, si tamen deinde comperia-
tur, eum vel ineptum, & minus idoneum, vel ignauum & negligem-
tem esse, poterit & debet Officialis noster, eum quouis tempore vel
suspendere ab officio, vel destituere.

Specialius hac in parte statuimus & volumus, vt posthac quæli-
bet pars in vna causa vnum, duos, vel tres ad summum, duntaxat Pro-
curatores assumat, & constituat, vt & altera pars Procuratorem vel
Procuratores habere & eligere possit.

Mandamus etiam & volumus, vt Procuratores, partes potius ad
concordiam & amicabilem compositionem, quàm ad litigandum
incitent & inducant.

Etsi intellexerint, litigatores verisimiliter triumphare non pos-
se, consulant eis vt desistant.

Correctione dignos, contra Fiscum nostrum, pertinaciter non
defendant.

Non instruant partes, nec illis persuadeant, ne Aduocatos Assu-
mant, sed potius illis consulant, vt Aduocatorum consilio & opera
tempestiuè vtantur.

B ; Procu-

REFORM. IVRISDICT. ECCLES.

14

Procuratores se non intromittant de his, quæ pertinent ad Aduocatos, cõficiendo libellos, articulos, & alias materias iudicialiter exhibendas. Nam si in posterum contingat illorũ culpa, aut imperitia, vel processum irritari vel annullari, vel clientes suos damni affici, ipsi non solum sumptus omnes sustinebunt, verũ etiam pro delicti qualitate, ab officio suspendentur, vel eodem per Officalem penitus destituentur.

Nullam materiam exhibeant, quam quæ ab ipsis subscripta sit, idque ne producta incorrecta seu mendosa exhiberi cõtingat, & in posterum iniuriosorum exhibitorum ignorantiam prætendant, seseq; à debita correctione eximere seu excusare studeant. Si enim contingat per illos in nostro Consistorio aliqua contumeliosa & iniuriosa producta exhiberi, eos pro authoribus iniuriarum & conuiciorum haberi, ac pro talibus plecti volumus.

Caveant quoq; ne aliquam causam acceptent, aut in iudicio cõpareant, nisi mandatum sufficiens ab omnibus quorum nomine cõparent, habeant. Maximè verò si pro actore vel appellante hoc fiat. Si tamen ex parte rei vel appellati, procurator se ad cautionem admitti, ex iustis & rationabilibus causis postulet, hunc Officialis noster cũ tali cautione admittere poterit: ita tamen, quod ille idem infra quindenam vel mensis spatium, pro distantia locorum, per Officalem nostrum eidem præfigendum, de sufficienti mandato doceat, sub pœna refusionis expensarum, & quod parti læsæ agenti, ratione protractionis mandati ad interesse teneatur.

Porrò mandata procuratoria non tantum ad declinandum forum, vel alium similem actum, sed & in euentum ad agendum & defendendum, & ad totam causam dari, nec alio modo pro sufficientibus haberi & admitti volumus.

Volumus etiam & mandamus, vt Procuratores causas quas semel cum mandato acceptarint, vsq; ad finem eius instatiæ prosequantur, peragant & defendant, & non nisi ex iusta causa, arbitrio Officialis admittenda vel reiicienda, easdem deserant, seq; exonerent.

Non temerè alios, absq; partium vel Officialis nostri scitu & cõsensu substituent, sed potius per seipso quorum industriam clientes elegisse non ignorant, causas proponant & peragant, & sic fidem promissam præstent, & partium iustè spei & expectationi satisfaciant, nã per temerarias & frequentes substitutiones, partes nõ modo grauantur, sed & negliguntur, & processus nullitatis vitij arguuntur.

Tollendam ergo hanc substitutionum leuitatem, & frequentiam, & nullum procuratorem posthac pro alio, sub spe ratificationis, temerè admittendum esse censemus, Nam insistētes prædecessorum nostrorum vestigijs, volumus & mandamus, vt tam Procuratores, quam

quam omnes alij officii in Consistorio nostro, officia sua per se ipsos potius, quam per alios exercent, & non sine magna & inevitabili necessitate, & venia impetrata, se absentent, & eo etiam casu quo legitime impediti, consensu & permisso Officialis nostri absunt, alios Consistorij nostri Procuratores coram notarijs nostris fideliter & breviter id in iudicio relaturis, ad sententiam diffinitivam inclusivè semper substituere teneantur. Quia ob illorum absentiam, iustitiæ administrationem impediri, vel differri nolumus.

Porro Procuratores singulis diebus iudicialibus tempestivè in iudicio compareant, in suo loco & ordine ad finem usque consistant, alijs proponentibus taceant, & auscultent, ab immodestis vociferationibus ludicris, iocis, vanis colloquijs, & confabulationibus mutuis, sub poena unius marce Colonienfis, in continenti per Fiscales nostros exigendæ, vel etiam sub graviore arbitraria poena prorsus abstineant.

In licentiam conuiciandi, & maledicendi, temeritatem non prorumpent, sed modestè & sine ullis rixis, probris, & conuicijs causas proponent, & defendent, alioqui poena unius floreni aurei in continenti deputato exactori Fisco nostro, ante omnia, & priusquam audiatur soluendi, punientur. Si secundo huic nostro statuto contrauerint, præter eandem poenam, graviore quoque arbitraria poena mulctabuntur. Si tertio hac in re peccauerint, à consistorio nostro ipso facto, non citra infantia notam, amovebuntur.

Secundùm ordinem quo collocati sunt, causas suas distinctè, clarè, & paucis ad rem facientibus verbis, in hunc vel similem modum proponent: In causa inter A & B reproduco realiter mandatum executum, accuso contumaciam, & peto vigore reformationis, vltiora. Vel: Exhibeo mandatum, procuratorium, libellum, replicam, vel aliud scriptum, & peto ex aduerso terminum contradicendi statui. Si vero causæ qualitas, plura verba requirat: ne hac occasione audientia nimium protrahatur, & Notarij superfluis dictatis obruantur, in scriptis exhibeant.

Similiter & Rei Procurator duntaxat his & similibus verbis utatur: Compareo pro N. cum protestatione de non consentiendo, nisi, &c. & peto copiam ex aduerso productorum, & terminum contradicendi: vel, Exhibeo hoc mandatum, procuratorium, vel hanc exceptionem, duplicam, vel aliam scripturam, &c.

Actoris Procurator litem affirmatiuè contestari volens, vel his verbis utatur: In hac causa repeto actionem meam, & peto fieri prout in eadem petitum est. Vel: Dico actionem meam esse veram, & prout in eadem petitum fieri debere, animo litem contestandi affirmatiuè, saluis iuris beneficijs.

Sed Rei Procurator litè negatiuè contestari volens, breuiter dicet: In

In

In causa A contra B actionem diffiteor, petens me ab ea, cum refugio, sic expensarum absolui. Vel: Dico narrata, prout narrantur, non esse vera, & petita prout petuntur fieri non debere, animo litem contestandi negativè, salvis iuribus & defensionibus, suo loco & tempore producendis.

Iuramentum calumniæ, & quodlibet aliud iuramentum, non leuiter & irreuerenter, sed qua decet religione, deuotione & reuerentia, solenniter omnibus & singulis capitibus illius clarè & apertè recensitis, & reuerenter, tactis sacris, Procuratores præstabunt. Nimirum: Quod credant se bonam causam habere, & non necessariam dilationem, vel prorogationem causæ non petent: quodque super omnibus de quibus in iure interrogati fuerint, veritatem respondebunt, falsa probatione non vtentur, neque cuiquam, contra iuris dispositionem, quicquam vt sententiam obtinere possint, dare aut promittere velint.

Quoties autem grauitate negotij, aut necessitate exigente, Procuratores iuramentum malitiæ præstabunt, iurabunt simili deuotione & reuerentia, in partis suæ ac propriam animam, (si quidem illud salua cõscientia facere possint) quod illa quæ proponunt & petunt, nõ fraudulenter & malitiõsè, nec ad differendam causam, sed tantum necessariõ faciunt, & ad hoc faciendum à parte sua informationem & mandatum speciale acceperint.

Interim tamen decessorum nostrorum vestigijs insistentes, Procuratores monemus, ne in exigendis malitiæ & alijs iuramentis, faciles sint.

Porrò, vt Procuratores ab omnibus inutilibus & superfluis actibus, & submissionibus abstinere debent, quemadmodum supra sub titulo de Officiali, disposuimus: ita terminos substantiales non omittent quidem, sed tamen in eorum obseruatione paucis, ilisque aptis, verbis vtentur.

Præcipuè verò in termino ponendi & articulandi, vel libellum loco positionum & articulorum tribus verbis repetent, vel vteriores articulos super contentis libelli, non etiam super materia aliena fundatos, realiter & in scriptis exhibebunt, & post hunc terminum non temerè ad plures additionales vel super additionales articulos exhibendos admittentur, ne ex hac re confusio turbatioque processus inducatur.

In termino ad dicendum contra articulos, non temerè & absque legitimis & veris causis articulos impugnabunt, & si iustas contradicendi causas habeant, non illas verbotenus, per generalia cõtra, sed in scriptis, cum dilucida specificatione earundem causarum, proponent.

III

Non

Non instruent partes, vt vel insufficienter, vel minus verè ad articulos respondeant, vel id quod verum esse sciunt, contra conscientiam negent.

Si verò sufficienter responsum sit, non temerè contra responsiones excipient, sed via regia ad vltiora procedent. Sine magna & legitima causa partes suas non incitabunt, nec inducent ad appellandum, præsertim ab Interlocutoria, quoniam per hoc partes nimium grauantur.

Nec ipsi moram aliquam dilationemque malitiosam ad prorogandam protrahendamque causam quærent, nec partes ad hoc faciendum instruent.

Ad probationes necessarias, quantum fieri potest, properabunt.

In prima, secunda, vel ad summum tertia dilatione probandi, testes produci, & quatenus fieri possit, examinari facient, sciètes se quæ tam dilationem sine solennitate iuris non obtenturos.

Non instruent partes, vt vel Interrogatoria, vel iura superflua, & nihil ad causam facientia exhiberi, vel effrenatam testium multitudinem temerè examinari faciant.

Terminum producendi omnia, saltem vbi per testes aliquid probandum est, non tam statim post seruatum terminum dicendi contra articulos, quàm post examinatos testes, & eorum dicta publicata, statui petent, & obseruabunt, realiter potius, quam nudis verbis iura & documenta partium producendo.

Et deinde termino ad dicendum contra omnia producta seruaturo, quantum fieri potest, ad conclusionem causæ properabunt, & acta non nisi sigillata Officiali nostro celeriter præsentabunt.

Cumque varijs terminorum continuationibus partes litigantes maxime grauentur: Serio vetamus atque prohibemus, ne posthac quisquam Procuratorum vel partium, huiusmodi continuationes temerè petat, nec Officialis noster illas, nisi ex magna causa, admittat.

Illum quoque abusum abolendum tollendumque censemus, quo Procuratores materias imperfectas exhibere, & deinde terminum reportandi easdem colligere consueverunt. Prout tenore præsentium eundem tollimus, & abrogamus: mandantes Officiali nostro, ne huiusmodi terminum in posterum det vel concedat, sed Procuratoribus hac Ordinatione nostra iniunctum sit, vt materias perfectas vna cum copia propria manu subscriptas exhibeant, nec aliter ad termini obseruantiam admittantur.

Mandamus etiam serio, vt Procuratores pecuniam, quam à partibus accipiunt, iuxta voluntatem partium fideliter distribuent, & partibus eo nomine verum & legalem calculum, sub pœna priuationis ab officio reddant.

C

Nullum

Nullum contractum seu pactum de quota litis, cum clientibus litigante pendente ineant, sed suis salarijs contenti sint:

Cavebunt etiam sedulo, ne inutilibus terminis acta multiplicent, & expensis superuacuis partes grauent, sub pœna lacerationis actuum, suis sumptibus rescribendorum.

Volumus etiam vt operam dent Procuratores, vt æqualitas in distribuendis causis inter Notarios seruetur, neq; vnus Notarius tertio per eundem Procuratorem adeatur: aditus statim ad cōscribendum acta subarretur, & quando acta conscripta sunt, laborent, vt à partibus redimantur; Qui negligentes in hoc reperti fuerint, per Officium nostrum pœna suspensionis mulctentur.

Postremò quia animaduertimus, omiſſa metropolitana Iurisdictione, ex Ducatu nostro VVestphaliæ, interdum appellationes directo ad superiorē deuolui, idq; vel malitia partiū, vel Procuratorum ad hoc excogitatis sinistris adiuuentis euenire. Vt igitur & hisce callidis machinationibus obuiam eatur, mandamus Officiali & Sigillifero nostro, vt quamprimum huiusmodi conatum deprehenderit, statim Procuratorem & Notarium ab officio suspendant, donec processum reuocent, & appellationes gradatim introducant.

IURAMENTVM Procuratorum.

EGO N. promitto & iuro, quod Reuerendissimo Domino nostro, Domino N. Archiepiscopo Coloniensi, eiusq; successoribus, ac Officiali huius consistorij, fidelis & obediens ero, officium procurationis ad commodum & vtilitatem partium, diuitum quidem pro moderato salario, pauperum verò propter Deum diligenter, fideliter, & legaliter exercebo, causas desperatas non assumam, & postquam tales esse sciuerò, omnino non defendam; Iurisdictionem Reuerendissimi pro posse & nosse promouebo, causas & partes ad alia tribunalia non traham. Omniaq; & singula Statuta & Ordinationes Curia Coloniensis, officium Procurationis concernentia & concernentes, quantum in me erit obseruabo. Et in vera, antiqua, Catholica & Apostolica fide, & religione, in hoc Archiepiscopatu Coloniensi, à temporibus Apostolorum, & eorum Successorum, hætenus inuiolabiliter obseruata, permanebo: Illamq; pro meis viribus semper defendam, Sic me Deus adiuuet, & Sancta Dei Euangelia.

DE

DE NOTARIIS.

Quod ad Notarios Consistorij nostri attinet, decessorum nostrorum vestigijs insistentes, mandamus & volumus, quod in prima Citatione vel monitorio emittendo, specificè rē vel causam & summā, seu quantitatē debiti, ad quam actor agere intendit, quātum fieri potest, purè, simpliciter & disertis verbis designabunt, ut Reus deliberare possit, an cedere vel contendere velit, sub pœna lacerationis.

In quo & illud attendent, ut causam debiti exprimant, videlicet an recognitum, iudicatum, vel confessatum sit, sub simili pœna lacerationis.

Nullū mandatum respondendi subscribent, nisi prævia reali, ac iudiciali exhibitione Libelli, siue petitionis, & iuxta tenorem huiusmodi Libelli aut petitionis, mandatum ipsum extendent.

Nulla mandata, per Procuratores seu Causarum sollicitatores conscripta, subscribent, sub pœna decem florenorum aureorū, quotiescunq; præmissis contrauentū fuerit, Fisco nostro applicandorum.

Volumus quoq; & ordinamus, ut statim comparitione & oppositione, in quibuscunq; causis facta, Notarij ad conscribendum acta subarrentur, & per hoc officium eorum exciterur.

Postquam in omnibus causis, maximè verò in causis iurisdictionis legationis Apostolicę, partes sine mora expediri volumus: propterea Notario eiusdem iurisdictionis iniungimus, ut celeriter conscribenda conscribat, & præsertim primum Mandatum à requisitione patris vno die, & similiter alias literas & mandata, sub simili pœna decem florenorum aureorum & suspensionis, cito absoluat.

Notarij in omnibus audientiis personaliter aderunt: Quod si ex inevitabili & urgente causa impediti sint, permisso Officialis alium Notarium iuratum Consistorij nostri, & non extraneum, ea vice tantum substituent.

Tam Notarij, quā Procuratores posthac Officia sua personaliter exercere, & nullum aliud munus vel officium, per quod à Consistorio nostro impediri & auocari possint, administrare debent.

Nec ratione examinandorū testium in Causis in iudicio nostro nō pendentibus, vel in quibus Officialis noster in iuris subsidium non est imploratus, nec ratione dieatrum alibi seruandarum, nec similes ob causas à iudicio nostro Notarij sese absentabunt, nisi cum consensu Officialis nostri, alios iuratos Notarios Consistorij nostri, expensis suis, substituerint. Quod si quis (infirmittatis aut aliā rationabili Officiali nostro probata causa seclusa) absq; Officialis nostri licentiā speciali, pertinaciter, vel aliās absens à suo officio extiterit, hunc ipso facto suspensum, tenore præsentis statuti declaramus.

Notarij nullos actus, eis absentibus celebratos, nec alia ab eis personaliter non audita nec visa, subscribent; & si quis Notariorum iuratorum pro alio scripserit, aut protocollauerit, ille idem quoque hoc subscribet.

Acta iudicialia, attestations testium, mandata & alia conscribenda, summa fide, sedulitate, & celeritate conscribent.

Diligenter examinabunt mandatorum executiones, an videlicet debite in personam executae sint, nec ne: Nec ulterius conscribent mandata, nisi prioribus debite executis & in iudicio reproductis. Et si compererint iam tres menses à die executionis lapsos esse, ulterius non scribent, sed ultimum mandatum renouabunt per transfixum.

Interpellati & subarrati pro conscriptione vel completionem actuum, non different acta conscribere, sed intra triduum decem folia conficiant, & ita deinceps secundum numerum foliorum ascendendo, quamprimum Acta absoluant. Quia in re si negligentes fuerint, Officialis & Sigillifer citra ullam conuenientiam, causam istam ex eorum manibus eripiant, ac alia Acta conscribenda committent, vel Notarios negligentes ab officio suspendent.

Acta seu registra debite, correcte & distincte per se ipsos, vel per idoneos, peritosque, & Officiali ac Consistorio nostro, de non reuelandis secretis causis, vel testium dictis, iuramento obstrictos familiares aut ministros conscribent.

Et acta conscripta ipsi Notarij diligenter perlegere & examinare, & si forte aliquid in ipsis erratum seu omissum sit, vel cum Protocollo non conueniat, hoc ipsum sincere, & fideliter, sine mora, corrigere & emendare debent, sub poena lacerationis actuum damno suo, & pro qualitate negotij, sub alia quoque arbitraria poena.

Quia vero usus paulatim inoleuit pro faciliore expeditione causarum, quod acta per modum terminorum sine aliqua extensione protocolli extrahantur, iuraque suis loco, terminis & recessibus subijciantur, licebit deinceps ad eundem modum in prima Instantia in leuioribus causis, summam centum florenorum aureorum, non excedentibus, quatenus partes, vel earundem Procuratores id petant, Acta conscribere.

Ita tamen ne circa extractiones terminorum longiores fiant lineae, quam circa registrationem, sed omnia aequalibus lineis debite & celeriter expediantur.

A familiaribus suis, qui Copijste vocantur, in iurandum exigent, qui donec apud ipsos morabuntur, nullarum causarum, in quibus ipsi Notarij sunt, sollicitatores esse velint.

Multo autem magis ipsi Notarij à sollicitatione & directione
causa.

causarum, in quibus scribæ sunt, abstinebunt, sub pœna priuationis.

Cumq; subditi nostri & litigatores grauissimas & verissimas querelas nobis obtulerint, quod Notarij nostri in conscribendis actis sint non modo quo ad Synonimorum nominum, cognominum, & dignitatum, sed etiam commissionum, rescriptorum, querelarum, mandatorum, Libellorum, Articulorum, Instrumētorum, Appellationum, Interrogatoriorum, aliorumque productorum & iurium cumulationem & repetitionem, priuati sui lucri causa, ad tædium & nauseam vsque prolixitatis studiosi, vt litigatores per hoc ad extremam quandoq; paupertatem redigantur, & iustas actiones earumque prosecutiones deferere cogantur: nos summo huic malo obuiam ire volentes, districtè præcipimus atque mandamus, vt posthac Notarij in causis minimis, quæ decem florenos aureos Rhenenses non excedunt, acta solennia neutiquam conscribant, sed tantum per modum protocolli terminos breuissimos annotent.

In alijs verò causis acta quidè formalia conscribent, sed tamen ea quoq; in reà superflua & nimia extensione & multiplicatione inutilium idemue significantium verborum, omnino abstinebunt.

Ita vt in principio actorum his vel similibus verbis tantum vtantur.

In nomine Domini Amen: Officialis Archiepiscopalis Curie Coloniensis, ad vniuersorum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentem, quod Anno Domini N. Indictione N. Põtificatus Domini N. Anno N. die N. ex parte agentis N. vel appellantis Citationis vel monitionis & Inhibitionis mandatum tenoris infra scripti contra N. Reum vel Appellatum à nobis petitum & impetratum est.

Et eadem breuitate petitionem & impetrationem aliorum quoque similium mandatorum Notarij actis inserent, non recensendo contenta mandatorum, quæ paulo post in iisdem actis de verbo ad verbum sequentur.

Procuratorum comparitiones, eorum saltem nominibus & cognominibus expressis, absq; inani & vana illa titulorum tam Procuratorum, quàm partium, aliarumque non necessariarum designationum, repetitione, scribent potius quàm extendent.

In singulis quidem terminis, annum, mensem, & diem breuiter expriment, minimè tamen opus est, vt anni & mensis mutationem, vel iurium & materialium insertionem, superfluis superscriptionibus maiusculis literis scriptis, & lineas aliquot occupantibus, indicent, & velut quibusdam coronis ornent.

Multo minus necessariū est, vt in principio huius vel illius diei tempore semel expresso, in fine hæc vel similis subijciatur clausula: Sic acta & data

& datum anno Domini, Indictione, die, mense, hora, loco & Pontificatu præscriptis;

Circa obseruationē substantialium, aliorumq; vtilium terminorū, & actuum, ipsa formalia Procuratorum verba vel scripta eadē breuitate, qua prolata vel producta sunt, ex protocollo actis inserant, nō etiam quicquam ex suo capite sub prætextu extensionis addent, sed terminos absq; inani verborum accumulatione & repetitione, breuiter, dilucidè & intelligenter ad acta conscribent.

Et licet supra, sub titulo de Procuratoribus, statuerimus, in præstatione iuramentorum omnia & singula capita clarè & apertè recensenda esse, nolumus tamen vt propterea latior extensio fiat, sed sufficiat actis inscribi: Anno tali, die, mense, & loco consuetis, Procurator Actoris vel Rei calumniæ vel N. iuramentum in forma, tactis sacris, præstitit.

Nec decretis Officialis nostri vel hanc nimis frequentem clausulam: Nos attendentes requisitionem huiusmodi fore iustā & rationi consonam, quodque iusta petenti non sit denegandus assensus, & vel similia non necessaria verba, Notarij adijcient, sed ipsa decretorum verba, absq; mutatione, vel additione superflua, actis inscribent.

Continuationes terminorum, per Officialem, ex magna causa admissas, duobus vel tribus saltem verbis actis inferent.

Idem etiam in impedimentis audientia, si quæ actis inscribenda sint, alijsq; friuolis, & sæpius repetitis inutilibus protestationibus, obseruabunt.

Citationes, Monitiones, Inhibitiones, aliaq; Mandata Actis inserenda, & Constitutiones Procuratorum coram se factas, non adeo prolixè, quemadmodum hætenus factum est, sed quantum fieri potest, succinctè & breuiter concipient, referent, & actis inscribent. Ita tamen vt necessaria non omittantur.

Commissiones, Rescripta, Priuilegia, Instrumenta, Libellos, aliaq; producta, & Iura, semel duntaxat Actis inferent, deinde vbi iterum exhibentur, repetita exhibitionis actum tantum annotabunt, cum breui adiectione principij & finis, nec non remissione ad locum registri, vbi perscripta reperiantur.

Insuper, quia contingit interdum coram Officiali nostro ad litispendentiam vel ad aliquid simile probandum, in prima vel secunda instantia, autentica & sigillata acta coram alijs iudicibus habita, produci, Notarios verò nostros eadē de verbo ad verbū Actis in Cōsistorio nostro habitis cū dispendio partiū, inserere, nos hoc quoq; malū tollere, & indemnitati litigantium cōsulere volentes: prohibemus, ne huiusmodi autentica & sigillata acta, in Cōsistorio nostro habitis Actis inscribātur. Mandantes, vt cōmunicata copia expēsis, partis peten-

rentis, eadem originalia actis producentis alligentur, & eo nomine nec Notarijs nec Procuratoribus Consistorij nostri quicquam salarii detur.

In extensione vel conscriptione responsionum vel attestationum Notarij saltem necessaria, ne utiquam verò inutilia, extranea, vel impertinentia ponent: Vt puta, comparitionem, & protestationem respondere volentium, breuiter annotabunt, & deinde absq; vltioribus præludijs, & vanis repetitionibus articulorum vel exordiorum, & omissis Articulis protestatiuis, repetitiuis, relatiuis, & ex iure dependentibus, paucis scribent: N. articulum non credit, N. credit. Et sic deinceps, iuxta qualitatem responsionis. Et si plures articuli sint coniuncti, ad quos eodem modo respondetur: cōiungent quoq; responsiones, hoc pacto, 1. 2. 3. non credit.

Admonitionem de periurio vitando testi factam, quinq; vel sex verbis scribent, articulos assertorijs actis inscriptos, in Rotulo relatione tantum repetent. Interrogatoria in principio Rotuli semel inserta, denuo ante vniuscuiusq; testis depositionem, in toto vel pro parte non iterabunt. Articulos, Interrogatoria (adscriptis tantum diligenter notis, & numeris) indicabunt, & testium dicta, sine vllis ambagibus breuiter scribent: Veluti, si testis dicat, se contenta articuli vel interrogatorij nescire, hoc tribus, verbis Notarij annotabunt, & si plura sint ordine Interrogatoria, aut articuli coniuncti, super quibus testis idem deponit, affirmando, vel negando, aut ignorando, nō repetent singulos articulos vel Interrogatoria separatim, sed scribent testem super illo ac N. & N. articulis subsequentibus interrogatum, hoc vel illud deposuisse, vel se expedire non potuisse, iuxta modū & qualitatem testificationis, & tandem paucis verbis concludent, testi impostum esse silentium.

Attendant autem Notarij diligenter, ne circa annotationem terminorum nimis sint breues, sed omnia formalia & substantialia ad quemcunq; actum pertinentia, in protocollis debite exprimant, & ita ad acta registratio fiat, sub pœna lacerationis actorum, & suspensionis ab officio in euentum contrauentionis.

Porrò munda & apta non etiam immunda & perfluenti charta ad conscriptionem actorum & Rotulorum vtetur, & in vnoquoq; latere 26. lineas scribent, & vnaquaq; linea continebit ad minimum 15. syllabas.

Serio autem, & sub pœna destitutionis & priuationis, Sigillifero nostro mandamus, vt hæc, quæ de conscriptione Actorum & Rotulorum supra disposuimus, ad vnguem obseruari faciat, & Notarios contrauenientes prima vice sub pœna lacerationis, & decē florenorum aureorū, secunda vice grauiori arbitraria pœna, ac tertia vice, pœna desti.

destitutionis & priuationis ab Officio cum consilio Officialis nostri
 citra ullam remissionem vel dissimulationem puniat.

Pro hoc vero labore actorum, eo quo iam statuimus modo con-
 scribendorum, Notarij & Procuratores singuli, de quolibet folio (sal-
 uo iure pauperis, cui gratis seruiant) tantum à partibus litigantibus
 recipiant, quantum in designatione salarij inferius illis attributum,
 reperitur. Nisi fortè post sententiam latam, tempore plenariè taxa-
 tionis expensarum, per Officialem & Sigilliferum pro personarum
 & causarum qualitate, æquum & iustum videatur, hoc salarium ali-
 quantulum ipsis augendum esse.

Quando acta sine insertione iurium & productorum, per mo-
 dum protocolli, vt in summarijs fit, conscribuntur, pro quolibet ter-
 mino albi duo currentes similis monetæ, Notarijs & Procuratoribus
 singulis persoluentur.

Si acciderit, vt partes, nullis actis conscriptis, super actione infi-
 tuta inuicem transegerint, seu à lite destiterint, vel etiam in fata cõ-
 cesserint, tunc partes ipsas, vel earum hæredes, si nec ipsi litem à de-
 functo inchoatam proseguant, actaq; conscribi voluerint, pro quoli-
 bet termino vnum album, Notarijs nostris soluere mandamus.

Id quod etiam eo casu fieri mandamus, quando Officialis noster
 in causis, quæ dilationem & moram non patiuntur, sed celeritatem
 exigunt, nõ expectata actorum completionem, sibi protocollum, pro-
 ferendo Decreto, vel Sententia, præsentari mandat.

Et quamuis operæpretium esse videatur, vt Notarius Causæ, et-
 iam Examinis Notarius sit: tamen ne sumptibus superfluis grauentur
 partes, arbitrium Officialis nostri in hoc oneramus, vt is pro qualita-
 te negotij de super disponat.

In appellationum causis Apostolice in ciuitate nostra Colonien-
 se commissis, idem qui fuit prioris instantiæ Notarius, sit & maneat
 quoq; appellationis Notarius, nec alium adsumendi facultas erit.

Mandata omnia, & præsertim maioris importantiæ, quemadmo-
 dum & Sententiæ, Executoriales, Absolutiones, brachia, declaratio-
 nis, & similia, in membrana per semetipsos, vel Substitutos idoneos
 emendatè conscribant, aliàs Sigillifer noster illa sigillare non in-
 tendat.

Et si Mandatum simplex sit ad immittendum in hypothecam, cu-
 rare debent, vt simpliciter contenta literarum, & præsertim sortis
 principalis narratis inserantur, sub pœna lacerationis

Si verò Mandatum fuerit executiuum, tunc breuiter processus
 habitus, & Sententiæ tenor, inseri debent.

Pignora & deposita maiora, in numerata pecunia aut clenodij
 consistentia, quæq; summam 25. florenorum aureorum excedunt, in-

CURIAE COLONIENSIS.

25

tra octo dies ad cistam in armario Ecclesiae nostrae Coloniae existentem, Notarij reponent, sub poena decem florenorum aureorum, quoties id factum non fuerit: Nec ipsi aliquod peculiare propterea salarium habebunt.

Porrò, ad Bancaliū & Audientiarij processus quod attinet; Quia informamur, iuratos nostros Notarios communes, tempore decessorum nostrorum potuisse, & etiamnum posse, expeditioni causarum in nostro Consistorio pendentium sufficere, & quod multi inde abusus irrepserunt: Hinc est, quod Bancalium & Audientiarij Processus abolendos, tollendosq; esse censemus, prout tenore praesentium abrogamus. Mandantes sigillifero nostro, ne vllum tale mandatum à Bancalibus contra hanc nostram Reformationem scriptum, sigillare praesumat.

Denique sciendum est, illa omnia, quae haecenus de conscribendis actis, obseruatione terminorum, & Processus, circa officia Procuratorum & Notariorum dicta sunt, non solum in Curia nostra Ecclesiastica, sed etiam saeculari, & alijs Consistorijs nostris firmiter tenenda, & sub poena priuationis obseruanda esse.

F V R A M E N T V M
Notariorum.

EGON. iuro, & promitto, quod fidelis & obediens ero Reuerendissimo Domino nostro, Domino N. Archiepiscopo Coloniae, si eiusque successoribus, ac ipsius Officiali & locumtenenti, acta & actitata coram me celebrata & habita, & alios quoscunque processus fideliter conscribam, necnon attestationes, & dicta testium claudam, easq; & ea non publicabo, donec & quousq; per dominum Iudicem publicata fuerint. A alijs officium Notariatus fideliter exercebo: Statuta venerabilis Curiae Coloniae mihi procurabo, eademque inuiolabiliter obseruabo; Iurisdictionem Reuerendissimi pro posse promouebo, nec causas, vel partes ad alia tribunalia traham. Et in vera, antiqua, Catholica, & Apostolica fide, & religione, in hoc Archiepiscopatu Coloniae à temporibus Apostolorum & eorum successorum, haecenus inuiolabiliter obseruata, permanebo. Illamq; pro meis viribus semper defendam. Sic me Deus adiuuet, & Sancta Dei Euangelia.

D

DE

REFORM. IURISDICT. ECCLES.
 DE CURSORE SEU
 Apparitore.

IN primis iurabit nobis, aut Officiali, aut Sigillifero nostro, pro tē-
 pore existentibus, & ipsorum successoribus, fidelitatem & obedi-
 entiam.

Cursor habebit claves Consistorij & Aulae nostrae, & semper ho-
 ra audientiae causarum erit in Aula Consistorij nostri primus & vlti-
 mus, ianuas eiusdem Consistorij nostri aperire & claudere debet.

Omnes passim Citationes in nostra ciuitate Coloniensi, secun-
 dum haec nostra Statuta, ritè & legitimè, absque vlla tergiversatione,
 seu recusatione, exequetur.

De qualibet Citatione prima ad causam, in dicta ciuitate nostra
 facienda, recipiet vnum albū. De citatione contra testes, & Citatione
 quare, pro cōtumacia similiter vnum albū Coloniensis monetæ, nisi
 eadem contra cōmunitatem aliquam, Conuentum, Capitulum, Fra-
 ternitatē, siue Prælatū, Executores, Prouisores, aut huiusmodi status
 siue cōditionis homines, fecerit, de quarū qualibet in ciuitate nostra
 Coloniensi habebit duos albos monetæ currentis: Inhibentes eidem,
 ne Citationum mandata, aliosq; processus quoscunq; ipse scribat, sed
 ea per Notarios nostros Cōsistoriales scripta & subscripta requisitus,
 debitè exequatur.

Arresta per Cursorem nostrum posita, non debent, nisi in scriptis
 & Sigillata, iudicialiter referri vel acceptari.

Volumus etiam quod quilibet nouitius in dicta Curia nostra ad a-
 liquod officiorum assumptus, postquam fidelitatis iuramentum, mo-
 re cōsueto, præstitit, pro introitu, Apparitori Curiae nostrae duos flo-
 renos aureos, antequam ad Commissionis & Officij administratio-
 nem admittatur, soluet, aut super eo iure ipsum Apparitorem con-
 tentum reddat.

Omnia passim arresta, & quasilibet Inhibitiones, de scitu tamen &
 expresso consensu nostri Officialis vel Sigilliferi, in ciuitate nostra
 Coloniensi facere potest & debet, & de quolibet arresto, & qualibet
 Inhibitione duodecim solidos currentis monetæ accipiet. Nec non
 debitam relationem, cum die & Consule, factæ insinuationis arresto-
 rum, aliorumq; mandatorum in termino mandati faciet.

Congeriem prunarum in loco Sigilliferi nostri, proliques facien-
 da cera, per tempus brumale procurabit.

In habitu decēti pro prædicti nostri Consistorij honore incedere,
 & Officialem nostrum ad audientiā deducere, ibidemq; vsq; ad finem
 permanere, nec inde sine licentia recedere, finita autē audientia præ-
 dictum nostrum Officialem domum reducere debet.

Et quia processus Bancalium abrogatus est, propterea volumus, ut vel Cursor pro tempore Aulæ nostræ, vel alius aliquis Notarius, quem Officialis & Sigillifer cum consilio Aduocati Fisci nostri legalem iudicauerint, latorum literarum magister, & director existat, & mandata per Notarios subscripta distribuatur, & de quolibet mandato per ipsum inter latorum distributo, tres obulos percipiet. Curabit verò, ut mandata inter latorum æqualiter & absq; fauore & personarum respectu distribuatur. Sed non aliter se de officio Latorum immiscebit.

Et si circa hæc, vel alia officium suum concernentia, fuerit negligens, arbitrio Officialis, vel Sigilliferi punietur, & nisi se emendauerit, deponatur, & alius in locum eius surrogetur.

FVRAMENTVM

Cursoris.

EGO N. Clericus Coloniensis diocesis, Notarius publicus Reuerendissimo Domino nostro, Domino N. Archiepiscopo Coloniensi, eiusq; Officiali, & suis successoribus, fidelis & obediens ero, officiumq; Cursoris Curie Coloniensis, omniaq; & singula circa huiusmodi officium necessaria, & ad illud spectantia, fideliter exercebo, & obseruabo. Nec non quascunq; relationes citationum, arrestorum, & aliorum actuum, quæ de Iure vel consuetudine Curie ad officium meum pertinere dignoscuntur, fideliter referam, vel referri faciam, scriptis vel verbo, prout qualitas exegerit. Statuta dictæ Curie mihi infra mēsis spacium procurabo, & illa obseruabo, & Iurisdictionem ordinariam Reuerendissimi Archiepiscopi pro posse promouebo, & causas & partes ad alia tribunalia non traham. Sic me Deus adiuuet, & sancta Dei Euangelia.

DE TABELLARIIS, LITERARUMVE LATORIBUS & NUNTIIS.

Volumus esse quatuor numero literarum latorum, qui iurent secundum formam infra scriptam.

Fideliter & absq; mora perferant, & his, quibus decet, præsentent literas exequendas, & executas reportent.

Exhibeant sese morigeros, nec in officium Notariorum cōmuniū Aulæ, mandata, Citationes, aliòsve processus scribendo, expensas taxando, aut aliàs quicquam, quod ad prædictorū Notariorum officium pertineat, faciendo, sub pœna decem florenorū, quoties cōtra factum fuerit,

fuerit, infligenda, sese ingerant. Non sint insolentes, nec quicquana recipiant, quamuis mandata exequenda praesentent. Quod si favore aut pecunia corrupti, mandata penes se retinuerint, aut absq; causa legitima non executi reportauerint, officio priuabuntur, & praeterea decem florenorum aureorum poena mulctabuntur.

Non debent ab ijs simul & eodem contextu in eadem causa perferri monitio & excommunicatio, vel similia mandata sub poena praedicta.

Brachia, si insinuantur, pastores seu vicecurati sine mora debitum responsum mandatis adscribent, & non nisi habito responso ab Executore seu Officiato, cui realis executio facienda incumbit, recedent Tabellarij.

Post comparitionem per partes citatas in forma Iuris factam, ad ulteriorem mandatorum extractionem seu executionem, sub poena vnus floreni aurei, ratione singulorum mandatorum, tam per Notarium causae, qua per latores irremissibiliter soluenda, non procedetur.

Ulteriora mandata, atque excommunicationes, vel etiam arctiora, non nisi per iudices decreta, & sigillata, sub poena ex arbitrio Officialis vel Sigilliferi nostri infligenda, exequentur.

Latores literarum, semper in iudicio, nisi ab vrbe abfuerint, praesentes interesse debent.

Mandata generalia non dabuntur, nisi Capitulis, Monasteriis, Prouisoribus, Executoribus, aliisque personis communitatem representantibus, ne Sigillo fraus fiat: Si secus factum fuerit, Notarius vnum florenum aureum Fisco nostro persoluet.

Latores omnia & singula mandata sua, fideliter in Protocollum referent, & signis suis ea quisq; denotabit, vt sciatur quis illorum causam expedierit.

Latores vel Cursor delationes partibus citatis, sine expresso creditorum vel agentium mandato seu consensu, neutiquam concedere debent, neq; circa executiones, aut continuationem Processus instituti, aliquam moram vel suspensionem interuenire patientur, neque expensas, sine summa principali recipient, & debito in toto vel in parte ipsis soluto, statim partibus pecuniam acceptam, absque fraude fideliter reddent.

Quemadmodum latores tanquam publicos iuratos iustitiae ministros, insignia & arma nostra in pixidibus suis portare, ipsosq; officiumq; suum modestè, & cum discretionem atque honestate peragere volumus.

Sic eos in protectionem nostram recipimus, seuerissimè prohibentes, vt non solum in Diocesi, verum etiam in ciuitate nostra Coloniensi

loniensi à nemine offendantur, iniurijsque, damnis, vel molestijs, sub mille florenorum aureorum in auro Fisco nostro applicandorum pœna afficiuntur. Et si quæ vis seu violentia maior eisdem inferatur, nos pro asserenda nostra iurisdictione, & protectione ministrorum nostrorum, in delinquētes & inuafores grauiori pœna animaduertemus.

Latores literarum diem exitus, iuxta præfixionem Magistri latorum, tabulæ in Consistorio pendenti, singuli adscribent, quo omnibus ipsorum abitus innotescat.

Latores singulis quindenis, & non tardius, ad partes diœcesis nostræ ipsis designatas, pro executionibus mandatorum, nulla interposita mora vel excusatione, proficiscentur, & mandata debitè executad reproduendum tempestiuè reportabunt, aut si ipsi in profectiōnibus, propter diuersas expansiones, seu pignorationes impediti fuerint, quo minus mandata executad ad reproduendum reportare queant, per alium fidum, ipsorum sumptibus, ante terminum ad reproduendum, partibus vel Procuratoribus remittent.

Latores si in profectiōnibus tardiores fuerint, & præcisè singulis quindenis profectiōnes suas non instituerint, vel abire forte propter paucitatem mandatorum recusauerint, iuxta arbitrium Officialis aut Sigilliferi punientur.

Dabit quoque Magister nunciorum singulis latoribus literarum, vnà cum mandatis chartam quandam papyream, in cuius capite hæc vel similia verba, ad mandatorum executores scribet: Honorabiles domini, diuinorum rectores, & mandatorum executores, exhortor vos, vt in hanc chartam, diem aduentus præsentium literarum latoris ad vos, & quot numero mandata exequenda vobis præsentauerit, & quot eisdem executi sitis, necne, scribatis. Executor autem rescribet hac forma: Tali die N. tot N. mandata mihi N. diuinorum Rectori N. exequenda præsentauit, quorum tot N. sum executus. Causam verò non executorum mandatorum in marginibus ascribet. Atque hic videant mandatorum Curix nostræ executores, vt integras copias eorundem correctè, integrè & distinctè exscriptas, partibus citatis seu monitis tradant, vt intelligere possint, super quo conueniantur. Quod si hoc prætermissum fuerit, præter refusionem expensarum, etiam Fisco nostro florenum aureum inferant.

Pastores siue illi qui pro executionibus quorumcunq; mandatorum adiuntur, statim, & absq; mora, eodem die vel Dominica proximi sequente in personam eorum, quos mandata concernunt, sub decem florenorum aureorum pœna executionem facient, copias mandatorum fideliter tradent, & tenorem eorundem breuiter edisse.

edissent. Quod si illi praesentes, non fuerint, tunc latores ad domum habitationis reorum eodem etiam die, rite & legitime exequentur.

Pastores quoque seu mandatorum executores, ultra praescriptum tempus executionem non extendent, vel postergabunt.

Si pastores, & ad quos mandatorum executio pertinet, per latores requisiti, executionem, sic ut praemittitur, non fecerint, Fisci nostri contra illos ad poenae praemissae exactionem procedent, eamque; Sigillifer noster citra aliquam remissionem exiget.

Executores vero singulis mandatis, contra quos, quo die & loco cum executionem fecerint, cum nominis & cognominis sui, ceterarumque; circumstantiarum annotatione, fideliter ascribent.

Quantum vero ad viaticum latorum literarum attinet, Officialis noster & Sigillifer pro ratione temporis & distantia locorum, hoc ordinabunt.

F V R A M E N T V M *Latorum Literarum.*

EGON. clericus Colonienses dioecesis, Notarius publicus, iuro, quod Reuerendissimo & Illustrissimo Principi ac Domino, Domino N. Archiepiscopo Coloniensi, &c, ac gratiae suae successoribus, & pro tempore Officiali & Sigillifero dictae Curiae nostrae, fidelis & obediens ero, quodque; in ferendis praetactae Curiae literis & mandatis, pro illorum executionibus faciendis, ac alias, circa officium tabellionis iurati, & illius exercitij onerumque; ratione, eiusdem mihi incumbentium adimplerem fideliter & legaliter me geram, Idemque; officium debite & fideliter exercebo Necnon excessus deferam. Sic me Deus adiuuet, & sancta Dei Evangelia.

CAVSAE QVAVM COGNITIONEM *Officialis non usurpabit.*

NE subditi nostri laboribus & sumptibus grauentur, iccirco mandamus, quod Officialis noster non debeat cognoscere de causa, quae summam decem florenorum currentium non excedit, si partes ultra quinque miliaria ab vrbe nostra Coloniensi morantur. Quae tamen in re nolumus Clerum nostrum vniuersalem & incolas Civitatis nostrae Coloniensis, annuarumque; pensionum causas (nisi aliter in posterum declarauerimus) comprehendere.

Ad.

Ad hæc, in causis bonorum feudalium, curtialium, & latonicorum (quoad proprietatem seu petitorium duntaxat) Officialis noster nullam sibi cognitionem vsurpabit.

Et Colonia contra subditos Ducatus nostri VWestphalici, & comitatus Arnspurgenfis, in prima instantia Citationis vel alia mandata, pro summa quinquaginta florenorum aureorum non excedente, non decernet.

DE FERIIS.

Quia verò causarum prosecutio & iustitiæ administratio, per multas ferias impeditur, & suspenditur, volumus, quod posthac in Consistorio nostro, propter nullas alias ferias audientia intermitteri debeat, quàm quæ in statutis, quondam piæ memoriæ, Adolphi tertij Archiepiscopi Coloniensis prædecessoris nostri, & Synodo in diocesi nostra XX. Octob. Anno M. D. LIX. habita extra ciuitatē Coloniensem, solenniter obseruanda & celebranda fore præcepta & demandata sunt, & quæ specialiter in nostra Diocesi & Ciuitate Coloniensi, ex antiquo more tam in choro, quàm in foro, solenniter celebrantur: videlicet.

IN MENSE IANVARIO.

Circumcisionis Domini.

Epiphaniæ.

Sebastiani Martyris.

Agnetis virginis & Martyris.

Conuersionis S. Pauli Apostoli.

IN FEBRVARIO.

Festum purificationis beatæ Mariæ virginis.

Cathedræ S. Petri Apostoli.

Matthiæ Apostoli.

IN MARTIO.

Annunciationis beatæ Mariæ virginis.

IN APRILI.

SS. Georgij Martyris:

Marci Euangelistæ.

IN

IN MAIO.

SS. Philippi & Iacobi Apostolorum.
Inuentionis S. Crucis.

IN IUNIO.

Natiuitatis S. Iohannis Baptistæ.
SS. Petri & Pauli Apostolorum.

IN IULIO.

Visitationis B. Mariæ virginis.
Beatæ Mariæ Magdalenæ.
Translationis trium Regum, in Ciuitate nostra Colonienfi tantum,
S. Iacobi Apostoli.
S. Panthalconis in Ciuitate Colonienfi.

IN AVGVSTO.

S. Petri ad vincula,
S. Laurentij martyris.
Assumptionis beatæ Mariæ virginis.
S. Bartholomei Apostoli.
Decollationis S. Iohannis Baptistæ.

IN SEPTEMBRI.

Natiuitatis beatæ Mariæ virginis.
Exaltationis S. Crucis.
S. Matthæi Apostoli & Euangelistæ.
Dedicationis maioris Ecclesiæ Colonienfis in die SS:
Cosmæ & Damiani in Ciuitate Colonienfi celebrandæ.
S. Michaelis Archangeli.

IN OCTOBRI.

S. Gereonis.
SS. vndecim millium virginum.
S. Seuereni, in Ciuitate Colonienfi:
Sanctorum Simonis & Iudæ Apostolorum.
Lucæ Euangelistæ.

FN

CURIAE COLONIENSIS.

33

IN NOVE MBRI.

Omnium Sanctorum.
Commemorationis Animarum.
S. Martini Episcopi.
S. Cuniberti, in ciuitate Coloniensi.
Præsentationis beatæ Mariæ virginis.
Beatæ Cecilie virginis, in Ciuitate Coloniensi.
Beatæ Catharinæ virginis.
S. Andreæ Apostoli.

IN DECE MBRI.

S. Nicolai Episcopi.
Conceptionis beatæ Mariæ virginis.
S. Thomæ Apostoli.
Natiuitatis Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi:
S. Stephani prothomartyris.
S. Iohannis Apostoli & Euangelistæ.
SS. Innocentum.

Præterea nolumus Audientiam in Consistorio nostro pluribus ferijs Festorum mobilium intermitteri, quàm à festo Thomæ Apostoli, vsq; ad alteram Epiphaniæ Domini, & à festo Palmarum, vsque ad festum lanceæ & clauorum, & à vigilia Pentecostes vsque ad feriam secundam post octauam Pentecostes, prædictis autem ferijs, quibus adiungimus festum ascensionis Domini, & corporis Christi, exceptis, singulis diebus iuridicis, more consueto, audientia pro iure dicundo seruabitur.

DE SALARIIS PROCURATORUM & Notariorum.

Cum propter temporum vicissitudinem Statuta antiquitus bene ordinata immutare, & secundum præsentem rerum statum reformare quandoq; sit necesse. Hinc est quod propter notorium motæ decrementum, & temporum difficultates circa salarium Procuratorum & Notariorum, Itemq; Ius Sigilli, ad reuocationem vsq; in modum infra scriptum, forma certa constituta sit.

Notarij itaque pro scriptura mandatorum Inhibitionis, Arresti, E alio.

REFORM. IURISDICT. ECCLES.

aliorumq; pœnaliū mandatorum, item Citationis primæ contra Creditores, sublationis arresti, siue sequestri, relaxationis Inhibitionis, & similium recipient nouem albos currentes.

Pro declarationibus pœnarum, & Cōmissionibus ad examinandum testes, duas marcas currentes.

Pro scriptura Monitorij generalis, qualia Capitulis, alijsq; Vniuersitatibus concedi solent, Item Citationis ad videndum procedi in causa appellationis, cū clausula Certificatoria sine Inhibitione, Item Compulsorialium, sex albos currentes.

Pro scriptura simplicis Monitorij soluendi, respondendi, Brachij minoris, Citationis, Excommunicationis, & similium mādatorum, duos albos currentes.

Pro iure & annotatione Constitutionis vnius personæ, quatuor albos currentes.

Si verò Capitulum, Monasterium, Vniuersitas, Curatores, Prouifores, vel Testamentorum Executores constituunt, duas marcas currentes.

Idem obseruabitur circa affirmationem Libelli, aliorumq; Articulorum, & materiaram, necnon in recipiendis responsionibus, vt, quatenus singularem personam concernat, quatuor albos, quatenus plures, vt supra, duas marcas currentes.

Pro conscriptione actorum per modum Terminorum, ratione termini annotati & extracti, duos albos currentes.

Et similiter ratione folij iura registrata concernentis, tres albos currentes.

Procuratores pro obseruatione terminorum, & rubricatione Actorum tantundem recipient.

In causis, in quibus Acta extensè scribuntur, eadem Acta, secundum extēsiōem antiquam & communem scribentur, prout tamen in Reformatione est declaratum, pro qualibet sexternione Notarij recipient sex marcas.

Procuratores etiam pro obseruatione Terminorum & rubricatione actorum tantundem recipient.

Notarij in examine testium peregrè agentes, pro vacantia à partibus recipient singulis diebus, duos florenos currentes.

FN

IN SIGILLO.

VT circa iura Sigilli etiam modus certus constituatur, & nulli detur querulandi occasio, sic placuit, vt in posterum soluant partes pro sigillatione simplicis Monitorij, vel Citationis cuiuscunque tenoris, duos albos currentes.

Pro simplici Excommunicatione vnum album currentem.

Pro monitorio generali, qualia Capitulis, alijsq; Commun. rati. bus & Vniuersitatibus concedi solent, sex albos currentes.

Pro simplici Brachio quatuor albos currentes.

Pro mandato Inhibitionis, Arresti, seu alio quocunque pœnali mandato in hac Diœcesi Coloniensi, Item pro Citatione prima contra Creditores, Item Commissione ad examinandum testes, duas marcas currentes.

In causis verò Appellationum Xanten. Bonnen. VVerlen. & Iuliacen. pro citatione ad videndum procedi, cum Inhibitione, tres marcas currentes.

Extra Diœcesim pro Citatione absq; Inhibitione. Item pro monitorio respondendi, & quocunque alio simplici mandato, quatuor albos currentes.

Pro Inhibitione, & quocunque alio pœnali mandato extra Diœcesim, Item Commissione ad examinandum testes, vnum florenum aureum.

Pro Monitorio ad immittendum in bona hypothecata, duodecim albos currentes.

Pro sigillatione Sententiæ definitiuæ, condemnatoriæ, vel absolutoriæ, seu præcepti soluendi, si summa non excedat quinquaginta florenos aureos, soluetur vnus florenus aureus.

Si verò summa adiudicata quinquaginta florenos aureos excedat, soluentur duo floreni aurei.

In Causis Appellationum pro sententia remissoria & desertionis, soluetur vnus florenus aureus; Pro sententia verò confirmatoria, siue retractatoria, duo floreni aurei.

Pro sigillatione Decreti approbationis Contractus, si Contractus non excedat trecentos daleros, soluetur vnus florenus aureus.

Si verò Contractus trecentos, vel quingentos, non tamen mille daleros excedat, soluentur duo floreni aurei; & si mille, tres floreni aurei pro iure Sigilli soluendi sunt.

Si contineat duo millia, quatuor floreni aurei; Et sic consequenter de quolibet mille duo floreni aurei soluentur.

Quod etiam in Donationibus ac Renunciationibus bonorum patrimonialium, & similibus Contractibus obseruabitur,

Pro quolibet sexternione Actorum, & dictorum testium, sex albi currentes.

Pro quolibet teste ex parte producentis, duo albi.

Pro Actis per modum Terminorum conscriptis duæ marca.

Pro quolibet termino substantiali, quorum quinq; numerantur, duo albi.

Pro quolibet termino super desertione duo albi.

Pro constitutione simplicis personæ in Actis, quatuor albi.

Si fuerit Capitulum, Monasterium, Vniuersitas, Curatores, Prouisores, vel Testamentorum Executores, tres marca rotata.

Pro Executorialibus, ratione cuiuslibet floreni currentis fortis principalis, & taxatarum Expenfarum, tres solidi, Salua tamen compositione in maioribus summis cum Sigillifero facienda.

Quod similiter intelligendum de mandato pro taxato.

Item de mandato pro recognito, pro quolibet floreno fortis principalis, vnus albus.

Pro mandato Declarationis, vnus florenus aureus.

Pro Brachio maiori, vnus florenus aureus.

Pro absolutione ab excommunicatione laicali, singulis mensibus, quibus in excommunicatione steterunt, duos albos soluent.

Ecclesiasticus verò vnum florenum aureum pro quolibet mense, & si per festum aliquod inforDESCAT, pro singulis mensibus festum sequentibus soluet duplum.

Si fuerit nobilis, Burgimāgister, Schultetus, Schabinus, aut alius vir consularis, singulis mensibus vnum florenum aureum.

PRO

PROFECTIONES IN PARTES
Superioris Itineris quas Rheifas
vocant.

Quess	} 1. alb.	Lufftelbergh	} 3. alb.
Messenich		Flarssem	
Surda.		Meckenheim	
Zimmendorff	} 1. alb.	Rheinbach	} 6. alb. ex quo eō non est frequens cursus.
Vinsdorff		Nunfirchen	
Brüel		Morenhouen.	
Weiße Gode dorff	} 1. alb.	Arweiler	} 6. alb. ex quo eō non est frequens cursus.
Badorp		AldenAhr	
Bersdorp		Brensch	
Fochem		Köningsfelde	
Schwadorp		Olbrugg & alia.	
Walberbergh			
Ober Westlingh	} 3. f.	Baekel	} 6. alb.
Sechtchem		Schuren	
Hembrich		Breitbach	
St. Merxen		Erpel	
Waldorp		Heister	
Brenich		Brotchaussen	
Meternich		Waltorp	
Druel		Ahbach	
Herfel		Windthaen.	
Küßbergh			
Keidenich.			
Bonna	} 6. f.	Speleldorp	} 3. alb.
Herfel		Primerhoorp	
Dietkirchen		Namershouen	
Endenich		Driech/Dime/ Ludendorp/ Ddendorp/	
Heimersheim			
Sig burgh		Graen Kindorp	
		Essenich.	

Ensch Dillch

	Billich	} v. s.	Udendorp	} 4 1/2 alb.	
	Schwarzenkindorp		Erstorp		
	Witterlich		Benhouen		
	Bullechem.		Dernaw		
Godeßbergh	Dottendorp	} 3. alb.	Eitendorp		} 4 1/2 alb.
Frimerstorf	Freistorp		Gelstorp		
Flamerhum	Rüinstorp		Holzweiler		
Myll	Moffendorp		Leimerstorp		
Birgeln	Reihem		Freistorp		
Bilip	Konings Winter		Wadenheim		
klein Winter	Auerbachum		Buill		
	Niderbachum		Spendorp		
	Berchem/		Kinghen		
	Esch/		Kirchdungh		
	Strachsfelde/				

In partem lateralem siue syluam.

	Gunderstorp	} 1. alb.	
	Munderstorp		
	Widerstorp		
	Kirdorf		
	Louenich		
	Brauweiler		
	Syntern		
	Koningsstorp	} Under die Vögtei 1. alb.	
	Mechtern		
	Kriell		
Turnich	Haerbell	} Sub Dominio Turnich 1. alb.	
	Frechen		
	Gluell		
	Oberbachum		
	Niderbachum		
	Leiblar	} 3. s.	
	Gymnich		
	Kyrdorp		
Kendentich	Lechenich		
Balckhaus	Bleisem		
Hsen	Freisem		
	Quadrade		
Bläshem	Weiler off der Cur		
	Weilerschweist		

Antwete

CVRIAE COLONIENSIS.

Antweiler	Wichterich	}	}
Sagwei.	Borz		
	Erp		
	Dinshem		
	Zulch/ & pagos subie.		
	atos		
	Dylern/retro tül petü		
	Frauwenberg		
	Cochem/		
	Bedbur per totum Do.		
	minium.		

IN PARTEM IN=feriorem.

Dffendorp	}	Neuf	}	Geisenkir-
Buckelmunde		Grimlinckhauffen		chen.
Merhem		Buitgen		
Nheel		Kleinenbroch		
Merckenich		Glehen		3. alb.
Weiler		Lidburgh		
Esch/		Holtem		
Lonrich		Greffrade		
Fulhen		LuttenGlehen		
RheinCassel				
Dre Sumerstorp	}	Giertborchem	}	
Hacken Langell		Linna		
broch Whoringen		Brdingen		
		Anradt		
		Schiefbaen		
		Distenrade		
		Beidberg		4. alb.
		Caldenhauffen		
		Carst		Lanc
		Buerich/Herde		Caesaris
	Bruell	Insula.		
	Bischel			
	Wiltch			
				Hoentn,

Hoeningen	} v. h.	Kempen	} In die Heide vj. alb.
Nunkirchen		St. Thonnis	
Capellen		Hulß	
Geistorp		Bda	
Freimerstorp		Vorst	
Geisentkirchen		Berck	
Rosell		Ysthem	
Norpff		Keppeler	
Alleheiligen		Alpen.	
Elsen			
Capellen prope Elsen			

Præterea per Præfecturas & Dominia Nurburgh/ Hard/ Bedbur/
Erb Vågtei Cölln vnd ihre zugehörige Dörffer / Item per Vestam Reck-
linghaußen/ & corundem pagos, iuxta quorum distantiam, salarium
soluetur.

*Finis primæ partis Reformationis Iuris-
dictionis Ecclesiasticæ.*

REFOR

REFORMATIONIS

JURISDICTIONIS ECCLESIASTICAE

partis secundae, de Processu.

Um experientia, optima rerum magistra testetur, Patros causarum, Procuratores, Notarios, & alios, qui in foro versantur, ex incuria, vel imperitia à Juris ordine quandoq; deuiare, & partes litigantes inutilibus sumptibus & expensis grauare, atque subinde sententias post huiusmodi nulliter habitum Processum cassari & retractari, nec non prolixum illum processum contumacialem, antea in Consistorio nostro Ecclesiastico usurpatum, causarum celerem expeditionem impediuisse, propterea necessarium nobis visum est, hac in parte Jurisdictionem nostram Ecclesiasticam corrigere & repurgare, atq; Officiatis nostris sequentem modum procedendi praescribere.

DE CONTUMACIA.

Primo itaq; statuimus & ordinamus, quod conscripta Citatione non in genere, vt haecenus fieri solitum est, sed cum expressione causae, & quantitatis debiti, eaq; legitime Reo in personam propriam, vel ad domicilium, aut etiam ex ambone à pastore suo insinuata, seu executata, reproductaq;: Si actor in termino non comparet, possit Reus citatus sine licentia recedere, vel petere se absolui ab instantia iudicij, Actoremq; sibi condemnari in expensis.

Reo vero non comparente, & contumace accusato, declaratoq;, si Causa, quae in Consistorio nostro, & coram nostro Officiali mouetur, est Ecclesiastica siue spiritualis, procedatur contra contumaces ad censurarum Ecclesiasticarum inflictiones, & declarationes, ita vt in termino primi mandati, si huiusmodi causae per viam Inhibitionis fuerint coeptae, per quatuor citationes vsque ad declarationem, sicut haecenus factum, procedatur: Sin vero Processus, citra Inhibitionem, per viam monitorij fuerit inchoatus, & persona contumax sit Ecclesiastica seu nobilis, aut alicuius praeminentiae, scribatur citatio Quare, ante excommunicationem.

Ceterum in causis excessuum, in quibus Fiscum seu Procuratorem officij nostri per inquisitionem procedere contingit, mandato super excessibus contra delinquentem emisso, si Reus contumax fuerit, procedatur contra eum ad censuras, prout in causis Ecclesiasticis

F & spi.

& spiritualibus per nos supra ordinatum est. Nisi agitur ad exactio-
nem poenarum commissarum, quo casu procedatur contra reum
conuentum iuxta formam processus, in actione personali infra scri-
ptam.

Si autem causa civilis seu prophana est, actioq; personalis institu-
ta fuerit, & Reus citatus non compareat, nec iustam absentiae causam
alleget: declarabitur contumax, & in cōtumaciam eius Actor seu Im-
petrans statim exhibebit Libellum suum, & decernetur monitorium
contra Reum sub poena duodecim florenorum aureorum, pro vna
Agenti, pro altera parte Fisco nostro applicanda, ad respondendum
huiusmodi libello, & super eo litem contestandam, nec non ad iuran-
dum de calumnia, ad tertiam si intraneus, ad sextam si infra quin-
que miliaria, si verò vltra quinque miliaria constitutus fuerit, ad no-
nam diem peremptorie. Et in euentum non comparitionis, citabitur
Reus in eodem monitorio ad secundam diem iuridicam, post cur-
sum monitorij, ad videndum & audiendum Processum contra Iudi-
ces decerni, vt per arestationem omnium bonorum suorum mobili-
um & immobilium, & si illa defuerint, per detentionē corporis, con-
tumaciam suam purgare, nobis seu nostro Officiali de cōtemptu iu-
diciij, & parti, de expensis satisfacere, ac iuri coram Officiali nostro sta-
re compellatur.

Quod si Reus nec huic mandato obtemperauerit, Procurator
Actor illud ipsum, lapso termino, reproducet, accusataq; cōtuma-
cia non comparentis, & eidem non obtemperantis, decernentur lite-
ra & mandata ad Amptmannos siue Drossatos, Iudices, praefectum
loci, vel quoscunque alios nostros Officiatos seculares, vt contuma-
cem per arestationem bonorum suorum mobilium & immobilium,
& in defectum illorum, per detentionem corporis contumaciam
suam coram Officiali nostro purgandam, praemissis mandatis paren-
dum compellant, idque lingua Germanica in forma sequenti ex-
pediatur.

Wir Official des Erzbischofflichen Churfürstlichen/ Geistlichen
Hoffs zu Cöllen/ Entpicten euch den Edlen Ehrenfesten/ Ersamē/
Fürsichtigen vnd Weisen N. Amptman/ Drossen/ Vögt/ Schul-
theiß/ Schöffen/ ic. zu N. unseren günstigen Gruß/ vnd alles guts zu vor-
sügen euch daneben zu wissen/ das N. von N. als Kläger von wegen N. (hic
fiat descriptio causae iuxta contenta libelli:) gegen euwers anbesohlenen
Ampts Gerichtstat/ oder gepiets Vnderlassen/ den Beklagte/ für vns nach
form der Ordnogh der erneuerten Reformation/ vff sein des Beklagten
ungehorsam außbleibe/ so weit vnd fern procedirt vnd fürgefahren/ das wir
den Beklagten derwegen ungehorsam erkandt/ Demnach befehlen vnd ge-
picten

pieten wir euch hiemit ernstlich/bey Peen N. Goldgülden in Golde/vnsern
gnedigsten Herrn Fisco vnablässlich zu bezalen/das jr den Beklagten inners
halb neun tagen / den nechsten nach vberantwortung dieses Brieffs folgens
de/dern wir euch drey für den ersten / drey für den zweyten / vnd die vbertige
drey für den lezten vnd endlich Gerichtstag Peremptorie dazu ernennen/
wirklich mit behaffung seiner Güter fahrender vnd ligender/vnnd im fall
der keiner fürhanden/mit anhaltung seines Leibs / bisz daher zwingt/das er
vnsern Mandaten gehorsame/dem Kläger sein auffgewendte erlittene Ges
richtliche Kosten vnd schaden/inhalts vnser Notarij beschehener Taxation
ohn lengern verzug/vergnüge/entrichte vnd bezahle/vnd ihme die Sachen
für vns / wie Recht außzuführen gnugsam versicherung vnd Caution thu/
vnd euch also hierin erzeigt/das wir gegē euch ferner Proceß zu außführung
obgenandter Peen zuerkennē nit verursacht. Wo jr euch aber dis vnser Bes
bots beschwerdt / vnd darwider gegründte erhebliche eiraden zu haben ver
meindt / Als dann so heissen vnd laden wir euch / das ihr selbst oder durch
euern Anwaldt auff den N. tag / wo fern derselbige ein Gerichts tag seyn
wirdt / sonst auff den nechsten Gerichts tag darnach / den wir euch gleicher
weiß auch endlich vnd Peremptorie ansetzen vnd benennen / an gedachten
vnsern Gericht zuerscheinen/dieselbe eiraden auch im recht darzuthun. Ihr
erscheinen oder nit / wirdt nit zu weniger auff des Klägers anruffen vnd er
fordern / im denn allen vnd jedem gehandelt vnd procedert werden / wie sich
das gebürt/Darnach wisset euch zu richten. Datum Cöllen vnder dem meis
sten hieunden angehangenen Officialats Siegel. Im Jar nach Christi
vnsern lieben Herrn Geburt/2c.

Auß sonderlichem geheiß vnd befehl obgenan
tes meines Herrn Officialts / hab ich N. Notar
ius mein eigen Handt vnder geschrieben.

HOc mandato decreto & executio, Praefecti, Iudices, & alij, contra
quos processus dirigitur, designabunt executōri diem certum,
nō vltra dies octo à die facta executionis distantem, quo velint huic
mandato parere, & bona Rei sub firmo arresto ponere, & tenere, & in
defectum bonorum eum apprehendere, & incarcerare, donec realis
partio per Reum fiat. Et quidem die vt premittitur praefixo latores
vel aliqui horū loco ad Schultetum vel eum, cui executio incumbit,
pro reali executione habenda, redibunt. Si vero Iudices se in hoc in
obedientes praestiterint, & die praefixo realem executionem non fe
cerint, procedatur cōtra eos ad declarationem poenae, praefacto man
dato insertae, & solutionem expensarum, & damnorum quae partes
eo nomine perpessae sunt.

Liberum quoq; erit Actori, petere vt in contumaciam Rei lis pro
contestata habeatur, & libellus suus loco Articulorum repetitus, ad
pro.

probandum admittatur, & ad sententiam diffinitivam procedatur. Et huiusmodi petitionem Actoris, Officialis noster admittet, vel etiam Actor petenti, se ex primo decreto immitti, decernet mādaturā contra Iudices seculares ad immittendum Actorem ex primo decreto in bona petita: vel si personali actione agatur, in alia bona Rei contumacis pro quantitate debiti, in libello petiti, & coram Officiali nostro summarie verificati. Et, si deinde plenius probato debito, & iusto tempore elapso, petat Actor, sibi decerni mandatum contra Iudices ad mittendum ipsum in possessionem ex secundo decreto, Officialis noster hanc quoque petitionem iuxta causarum qualitatem & iuris dispositionem admittat.

Nolumus tamē per præmissam nostram ordinationem iuris communis scripti dispositionem circa reliquos modos contumaciam Reorum puniendi præscriptam, abrogare.

Hæc quæ de omissione excommunicationis per nos statuta sunt, obseruari volumus in causis ciuilibus contra laicos institutis: cōtra Clericos enim ad censuras Ecclesiasticas, prout hætenus fieri solitū, & suprà statutum & ordinatum est, procedatur.

*DE TERMINIS POST COM-
partitionem in prima instantia
seruandis.*

CAeterum comparente Reo, & iuri stare volente, vel contumacia sua in forma iuris purgata, si causa sit Ecclesiastica, veluti beneficialis, testamentaria, aut si agatur super electione, iure Patronatus, seu præsentandi, instituendi, conferendi seu prouidendi, super decimis, necnon matrimonijs, sponsalibus, impedimenti s̄q; matrimonialibus, diuortijs, & legitimationibus, vsuris, & eas quoquomodo tangentibus, & similibus, mandamus vt in ijs simpliciter, & de plano, ac sine strepitu iudicij seu figura procedatur. Videlicet, vt iurisdictio ne fundata, per reproductionē citationis seruetur terminus, ad libellandum ad primam diem, & in illo termino detur Libellus verbo siue scripto, & præuia responsione iuretur de calumnia, deinde seruetur terminus ad articulandum ad secundam, in quo pro qualibet parte, vt quisq; voluerit articuli dentur, & seruetur terminus ad dicendū contra articulos ad secundam diem. Quo factō, admittantur probationes, si quas altera vel vtraq; pars facere voluerit. Et deinde seruetur terminus ad producendū omnia ad secundam diem, post hunc ad dicendum contra producta. Postea cōscriptis & præsentatis actis ad petitionem alterius vel vtriusq; partis, feratur sententia, & fiat iustitia.

Por.

Porro quod attinet ad causas prophanas, quæ in duplici differentia existunt, aut enim causa est plenaria quæ summam decem florenorum currentium superat, aut summaria siue leuis, vt quæ huiusmodi summam non attingit: ergo statuimus & ordinamus, vt in plenarijs causis seruentur termini substantiales, hoc modo, vt Actor seu eius Procurator in termino citationis, non tam nouam dilationem ad libellandum petat, quàm statim formalem articulatum libellum, duplicatum Officiali nostro offerat, Reoq; conuento vel ipsius Procuratori petenti copiam eiusdem, expensis Actoris, tradat.

Et cum Actor non nisi paratus, instructusq; venire debeat, illum ab usum abolendum tollendumq; censemus, quo Procuratores nostri Libellos imperfectos exhibere, & deinde terminum reportandi colligere consueuerunt: prout tenore presentium eundem tollimus & abrogamus: Mandantes Officiali nostro, ne huiusmodi terminum, etiam in alijs exceptionibus, Replicis, duplicis, &c. in posterum det vel concedat.

Omnes positiones & articuli per Procuratores rectè quotentur, siue distinguantur, & seorsim designentur, ne in responsionibus ad illos faciendis erretur.

Libello realiter oblato, & per Actorem, infra quinque miliaria degentem, per iuramentum affirmato, quod scilicet articuli pro parte sua in hac causa dati & exhibiti, in quantum factum suum concernunt, veri sint, in quantum verò alieni & factum alterius concernit, quod credat illos veros esse & probari posse. Si vero Reus tunc exceptiones exhibere velit, & hæcenus sæpius compertum sit, eas magis ad prorogationem quàm ad necessitatem causæ exhibitas, & Officialem nostrum, eiusq; deputatos Commissarios inutili inspectione causæ grauatos fuisse: Volumus vt Procuratores absque legitimis ac veris rationibus huiusmodi exceptiones non proponant, aut si iustis de causis excepturi sint, non id verbo, per generalia contra, sed in scriptis cum perspicua designatione, & adductis rationibus faciant:

Si verò Reus exceptiones non exhibeat, tum personaliter per iuramentum ad Libellum & articulos Actoris singulatim & categoricè respondeat, an eos credat, vel nõ credat veros esse, nisi vltra quinque miliaria à nostra Ciuitate Coloniensi moram trahat, quo casu per Procuratorem, solennitatibus debitis adhibitis, respondeat, poterit etiam Reus, suos articulos defensuales, peremptoriales, elisiuos, aut si quo alio nomine vocètur, quotatos & rectè distinctos, prædicto modo exhibere.

Et cum propter responsiones factas, crebro inter partes, an sufficientes sint, necne, contentiones oriantur, per quas causæ in præiudicium

quomodo procedat in causis plenarijs

integer et perfectus libellus prædicti libelli

cium partium protrahuntur: ideo statuimus & ordinamus, quod ad omnes & singulos articulos, qui non sunt Iuris, sed facti, per verbum credo vel non credo, absque appendice, attamen salvo iure impertinentium, &c. responderi debeat.

Et si respondens aliquem articulum in vna parte credit, & in altera non, articulum in sua responsione distinguere, ac vtrum credat, distinctè indicare debeat.

Si verò hoc iam dicto modo, aliasve ad vnum & plures articulos non sufficienter responderetur: alteri parti contra huiusmodi responsiones excipere, & super quibus articulis non sufficienter responsum sit, demonstrare licebit: Et Iudex Decretum suum imponet.

Cum autem ex negligentia Procuratorum, responsionum ergò, plures non necessarij actus iudiciales, an sufficienter responsum sit necnè, celebrentur: Procuratores, responsiones in vim iuramenti prestiti accuratè examinent, nec propterea nõ necessarios Actus vel submissiones iudiciales faciant, super quibus Officialis noster & Sigillifer diligenter attendant, & transgressores puniant.

Postquam lis contestata, & de calumnia iuratum est, seruentur termini substantiales ex ordine, & procedatur, quemadmodum hactenus processum fuit, ad sententiam vsq; inclusive.

Hæc obseruabuntur vbi Reus negat impetitionem siue Libellum Agentis verum esse, cõtestando litem negatiuè. Si verò fatetur impetitionem, tunc siue causa sit plenaria, siue summaria, non sunt aliæ partes Iudicis in confessum, quàm in condemnando.

Et propterea in actione personali, si debitum consistit in quantitate, decernatur mandatum pro confessato, cui nisi Reus intra terminum constitutum paruerit, decernatur processus contra Iudices, quo moneantur, Reum per arrestationem bonorum illius mobilium & immobilium, & in defectum eorundem per detentionem corporis compellere ad debitum confessatum soluendum.

Hoc monitorio decreto & executo, iudices designabunt executori, intra nouem dies, certum diem quo pignora dare velint, tam sorte, quàm pro expensis taxatis, necnon viatico & expensis ibidem in iudicio seculari necessario factis.

In actione verò reali, decernatur mandatum in Germanico Idiomate, iuxta personarum & rerum circumstantias expeditum, contra Iudices, ad immittendum Actorem in rem ei adjudicatam, Reumq; ad soluendum de reliquo iudicato compellendum.

Hactenus dictum est de processu contra verè confessum instituendo. Quo similiter vtendum est contra fictè confessum, id est,

est, cōtra Reum qui post præstitum veritatis aut calumniæ iuramentum super positionibus interrogatus, iussusq; à Iudice sub pœna confessati respondere, absq; rationabili causa recusat, seu contumaciter se absentat. Nam talis debet super his, de quibus in iisdem positionibus interrogatus extitit, pro confessio haberi.

In summarijs autem seu modicis causis, quæ non excedunt summam decem florenorum currentium, solennis processus non observetur, sed saltem factum narretur viua voce, vel exhibeatur petitio summaria, & iubeatur Reus personaliter respondere. Nisi ultra quinque miliaria à Ciuitate nostra Coloniensi moram trahat. Quo casu seruabitur, vt supra in processu plenario dispositum & sancitum est.

Hinc iuretur de calumnia, seruenturq; termini in summarijs seruari soliti, & probet Actor intentionem suam summarie, & procedatur, amputatis longioribus dilationibus, ad sententiam cōdemnatoriam vel absolutoriam.

Si vero Reus debitum confessus fuerit, vel in causa succubuerit, procedatur contra eum ob non solutionem confessati & recogniti, vel ob non paritionem Rei iudicata ad captionem & distractionem pignorum, vt superius in processu plenario personalium actionum annotatum est.

Porro quod ad causas excessuum attinet, quando Fiscum seu Procuratorem Officij nostri per inquisitionem cōtra delinquentes procedere contingit, debet Reus personaliter viua voce respondere super obijciendis excessibus, in præsentia Sigilliferi nostri & Notarij sententiarij.

ORDO PROCESSVS, EX L.

diffamari C. de ingenuis & manumissis.

Cum hætenus mandata ex L. Diffamari C. de ingenuis & manumissis, à partibus petita & impetrata sint, antequam aliqua iactationis scedula cum debitis suis requisitis Officiali nostro sit porrecta: hinc statuimus & mandamus, ne Officialis noster partibus petentibus huiusmodi mandata concedat, nisi prius super iactatione (si commodè fieri potest) cum circumstantijs, scedula eidem Officiali nostro offeratur, cum expressa narratione facti, quod nulla sit desuper, litispendentia, vt eadem mandato ad proponendum, &c. decernendo inseratur, atq; ita causa citationis patefiat.

Por-

Porro, si legitimè citatus, de quo Officialis noster diligenter inquirat, contumaciter emanferit, aut intra præstitutum terminum actionem suam proponere noluerit, aut denique causas rationabiles, quare ad hoc nõ teneatur assignare distulerit, moneatur deinde ad eundem effectũ, vt infra quindenam, actionem suam proponat, cum comminatione imponendi perpetui silentij, clausula interim iustitiæ, Nisi saltem medio tempore, &c. inserta.

Tandem si neque huic monitorio contra ipsum ritè & legitimè executo paruerit, ad conuincendum omnem ipsius citati & moniti contumaciam, ad perpetui silentij impositionem procedetur. Ita tamen vt ante impositionem silentij de legitima mandatorum executione constet.

DE FNHIBITIONIS Processu.

SI quãdo ex iustis & licitis causis literè Inhibitoriæ emissæ sunt, procedatur legitimè iuxta stylũ Curix nostræ: Fiscalibus nostris mandantes, vt pœnarum emonitionem & exactiõnem debitam sedulo procurent. Ita videlicet vt senior Fiscalis à data publicationis huius Reformationis primam introducendam declarationis causam, deinde secundus in ordine secundam, & tertius tertiam nostro nomine interueniendo sibi sumant defendendam, pœnasque in commodum sigilli nostri emonendas, & sic rursus à primo ad vltimum redeundo, causæ declarationum inter Fiscoles ordine distribuantur, quanto diligentius seueriusque pœnæ commissæ exigantur.

DE TERMINIS FN SECVN- da & tertia instantia seruandis.

POSTquam de processu causarum Ecclesiasticarum & Ciuiliũ, quo ad primam instantiam, supra per nos quædã constituta sunt, referre nõ parum existimamus, processum causarum appellationum subiungere. Officiali ergo nostro ad cuius curam inter alia pertinet, causas in prima instantia committere (vt ad minimum duæ instantiæ in nostro Consistorio peragantur) prohibemus, ne in causis appellationum à grauamine vel interlocutoria, non habente vim definitiue interpositarum, antequam de competentia iurisdictionis constet, contra priorem iudicem inhibitionem decernat.

Cum enim sæpe partes expetulantia potius ac remeritate ad remoran-

morandam & impediendam litarumq; sententiarum, rerumq; iudicatarum executionem, & vt partem aduersam arte hac circumagendo ad paupertatem vel improbam transactionem adigant, aut quo diutius occupatis bonis eorumque possessione fruantur, quam ex necessitate appellent: sancimus & volumus, vt Officialis noster, deinceps ad hæc diligenter attendat, & si huiusmodi temerarias ac friuolas appellationes comperiat, non modo appellantes in expensis condemnet, sed & in eosdem (iuxta conditionem & qualitatem causæ & personarum) legitimam iuris pœnam statuatur & exercent.

Statuimus quoq; & ordinamus, ne Officialis noster appellationum causas minores decem florenis currentibus recipiat, nec per iudices prioris instantiæ, tales appellationes admittantur, sed sententiæ ad requisitionem partium ad executionem perducantur.

Si dubium inter partes inciderit, causam controuersam tantam summam non excedere, appellans per iuramentum coram Officiali nostro affirmare cogatur, se malle decem florenos currentes de suo amittere, quam istâ appellationis causam deserere. Si hoc iuramentum appellans præstiterit, tunc appellatio à nostro Officiali recipiatur.

Vtq; appellantes in processu eo citius, parte appellata instante, de reali appellatione docere possint: volumus & mandamus, vt Notarij vna cum citatione ad videndum procedi in causa appellationis, etiam cõpulsoriales ad edendum acta priora extrahant, eisdemq; sub pœna vnius floreni aurei, Fisco nostro quoties contra hæc facere præsumpserint, inferenda, serio inhibentes, ne appellanti citationem sine compulsorialibus (vt hæctenus fieri consuevit:) dent, nisi appellans coram Notario (id quod actis quoq; inferendum erit) confiteatur, se acta completa habere.

Et vt huic articulo pareatur, nec partes ab inferioribus iudicibus per retentionem actorum iniquè impediatur: volumus, vt quocunq; tempore contra eos qui compulsorialibus non paruerint, coram Officiali nostro ad pœnam per Fiscales procedatur, vt partibus damna & expensas, quas ob talem moram & retentionem actorum pertulerunt, restituant.

Cùm etiam sæpè in Appellationum causis, acta priorum instantiarum Aulæ nostræ iudicio offerantur, in quibus pleraq; iudicialiter gesta exhibitaq; non reperiuntur, vnde non exigua damna & causarum magnæ difficultates promanant: ergo huic malo obuiam ire cupientes, mandamus, vt acta semper integra perfectaq; & omni vitio, quantum fieri potest, carentia, ædantur.

G

Quo.

Quocirca, si quid in actis quæ in hoc iudicium nostrum inferuntur, prætermisum, vel erratum, vel etiam incogitater scriptum, deprehendatur, inferiores iudices, & illorum actorum scribæ, qui talia acta ædiderunt, proprijs expensis, absque partium detrimento, & sumptu corrigere, aut denuo conscribere, & integra perfectaq; acta partibus tradere cogantur.

Cumq; partes sæpè cõquerantur, se in obtinendis actis priorum instantiarum per inferiores iudices in numerando actorum pretio grauari: ideo volumus ab illis acta coram ipsis habita sic taxari, ne partes propterea iustam conquerendi causam habeant.

Seruentur autem termini in causis appellationum in secunda & tertia instantia, iuxta stylum consuetum, ita tamen, vt in termino citationis de appellatione doceatur. Alioquin si de appellatione in termino doctum non fuerit, nec de legitimo impedimento constiterit (nam constituto de legitimo impedimento appellans saltem per publicum instrumentum de appellatione reali doceat) causa ad priorem iudicem remittatur, ne dilationibus superfluis, causarum decisiones protrahantur, partesq; magnis & inanibus sumptibus grauentur.

TERMINI SUPER DESERTIONE Appellationis.

Super desertione Appellationis seruentur termini, ad docendum de diligenti prosecutione appellationis primo, secundo, tertio, & quarto ex superabundanti, singuli ad primam, Quibus seruatis iustitia administretur.

DE MODO DANDORVM ET distrahendorum pignorum.

In primis omnes illas deprauatas consuetudines, quæ in hunc locum paulatim irreperunt, omnesq; corruptelas, quæ cum maximo iustitiæ impedimento, subditorumque nostrorum grauamine, & litigantium dispendio in iudicijs passim vsurpatæ fuerunt, abrogamus; & posthac in dandis distrahendisq; pignoribus, hunc modum & formam obseruari volumus.

Vt iudices primò dent res mobiles, puta: suppellectilem, utensilia, frumentum, & sub frumento comprehensa vina, & similes
res

res liquidas: illisq; deficientibus, equos, boues, aliaq; pecora quæ sine expensis & sumptibus non conseruantur.

Quod si pignora commodè dari nequeant, propter absentiam Reï, vel quod domus clausa reperiantur: tunc Iudex loci, vel is cui executio demandata est, claustrum foribus Reorum statim appendat, ne Reus domum ingrediatur; & altera die Iudex vel Præco ex ea domo pignora sufficientia, in præsentia fide dignorum testium (si Scabini non fuerint præsentés) realiter capiat, & iuxta formam præscriptam procedat, & exequat. 10

Vbi Supellex, aliaque res mobiles deficiunt, dabuntur bona immobilia. Quod si neq; immobilia bona habeat Reus, conijciatur in vincula, donec satisfaciat, creditoremq; contentum reddat. Reus autem incarcerandus, si isto tempore abfuerit, debet nihilominus Iudex loci eum, quam primum poterit, etiam Actore absente, apprehendere & incarcerare, partiq; agenti incarcerationem factam significare, expensis actoris.

Interim Præco incarceratum diligenter custodire, & non, nisi reali partitione præuia, dimittere debet.

Creditor tamen seu victor interea temporis singulis diebus pro alimentis incarcerato tres solidos, & Nuncio seu commentariensi vinum album currentem pro iure carceris dabit: proque huiusmodi sumptibus incarcerato præstandis ab initio Præconi cauebit.

Quod si Creditor vel victor infra quatrimum post intimationem de incarcerato Reo sibi factam, incarcerato & Nuncio sumptus, vt præmissum est, non præstiterit, Nuncius impunè incarceratum dimittet, & nihilominus in vim cautionis expensas repetet.

Cum verò incarceratus reali partitioni præuia & absolute obtenta ac præsentata, ex vinculis seu carceribus dimittitur, pro iure clausuræ, Nuncio persoluet sex albos currentes.

Datis pignoribus, procedatur hoc modo: vt sublatis quibuscunque locorum & iudiciorum consuetudinibus, & Statutis in contrarium vigentibus, Si res, quæ sumptus in conseruatione requirunt, data sint pignori, in hospitium deferantur, & reseruentur in diem tertium, interea licebit debitori, seu condemnato redimere pignora, forte ipsa, damnisq; & expensis solutis. At si intra triduum hoc non fecerit, pignora à Iuratis, & in locis vbi illi defunt, ex æqua æstimatione Iudicum seu Scabinorum taxentur & vendantur, fiatq; Creditori ex isto pretio solutio sortis, damni & expensarum, nisi valor pignorum sorti, damno & expensis æquetur, quo casu pignora creditori, in hoc consentienti, in solutum dentur.

Si verò pignorum pretium maius sit debito, creditori saltem pro

quantitate debiti & expensarum solutio fiat, reliquum debitori referuetur ac restituatur.

Si suppellex, vel alia res mobiles, quæ sumptus nullos desiderat, data sint pignori, referuentur tales res per quatuordecim dies, interea licebit eas debitori, cum solutione debiti, & refusione expensarum luere, quod nisi fecerit, creditore instante, per se, vel per Procuratorem præsentem taxentur, & proclamata res exponantur, & sub hasta & plus offerenti vendantur, ut ex pretio creditori satisfiat, aut si emptorem non inuenerint, creditori, prædicto modo, in solutum dentur.

At si res immobiles in pignus data sunt, primo per Iudices loci ex æquo & bono æstimabuntur: Deinde tribus diebus Dominicis continuis in Ecclesia proclamabuntur, ut sciatur, num qui ex consanguineis, seu alij sint, qui tale pretium statim pro eis exoluere, seu plus offerre velint.

Quod si interea temporis nec debitor, nec quisquam alius eius nomine debitum exoluerit, aut pignus luere procurauerit, creditor anno & die, hoc est, anno toto, & septimanis sex, à tempore vltimæ proclamationis computandis, pignoribus uti & frui poterit. Interim vel medio tempore licebit debitori, seu eius consanguineis adhuc idem pignus, absq; tamen repetitione fructuum medio tempore perceptorum, redimere & liberare, sorte principali & expensis solutis: Nemine verò eiusmodi pignus intra præscriptum tempus redimente, creditor seu victor per Iudicem sine omni mora & omnibus exceptionibus remotis, se immitti, & idem pignus pro modo & quantitate debiti sibi adiudicari faciet, & procurabit. Ita tamen, ut id, in quo pignora debitum excedunt, debitori seu condemnato restituatur.

Quibus hoc pro coronide adijcimus, ut si Iudices inferiores, quibus demandata est executio, in forma præscripta non procedant, quod Officialis noster, per mandata executiua contumaciam non parentium constringet, & ad vltiora absq; mora procedet.

Quoniam autem circa taxationem pignorum magni sepe abusus committuntur, iccirco præcipimus, ut soli Scabini deinceps taxationem faciant. Quorum duos adhibere sufficiat in causis leuioribus, quæ centum dalerorum summam non excedunt: Qui pro hoc labore vnum florenum currentem coniunctim accipiant, & illo salario contenti sint, etiam si summa ducetorum dalerorum fuerit: Si verò trecentorum dalerorum, vel vltius summa sese extendat, singuli recipiant sedecim albos. In grauioribus autem causis plures scabinos assumere licebit, non tamen vltra quatuor, quibus singulis pro ista taxatione soluetur vnus florenus in moneta currentis.

Vr̄q;

Utque fraudi, quæ circa taxationem bonorum quandoque adhibetur, occurramus: Volumus, res per Scabinos taxatores iuste & taliter æstimari, ut si non inueniant emptorem, qui tanti eas comparare in animum inducat, Actor quoque easdem multo minoris faciat, & tanti accipere recuset, ipsi taxatores easdem pretio æstimato, recipere compellantur.

Cum verò in hypothecam est facienda immissio, intimato mandato ad immittendum, Præfectus vel Schultetus, executori statim designabit diem, horam & locum, idque intra terminum mandati, quando huiusmodi mandato parere velit, & mandato adscribet, Die N. fiet immissio, &c. pro quo Schulteto dabuntur quatuor albi currentes.

Ad hanc immissionem faciendam, præter Præfectum vel Schultetum, duo Scabini, Reus, alijque hypothecam occupantes vocabuntur; Nuncio Iudicij pro qualibet citatione duo albi currentes.

Die, hora & loco præfixis, Actor, seu eiusdem Procurator, aut Nuncius, à dictis Schulteto, Scabinis & Nuncio Iudicij in vim mandati executi, & præfixionis per Schultetum factæ, petet realem immissionem in hypothecam, in literis obligatorijs in Iudicio coram nostro Officiali prius exhibitis, vel Mandato expressam, quas literas, vel earundem copiam, per causæ Notarium subscriptam ibidem exhibebit.

Extunc lectis literis, seu earundem vera copia, quæ ibidem sufficiet, vel mandato, Rei citati absentia non obstante, quam Citationem prius referet Nuncius Iudicij, Schultetus & Scabini cum Nuncio Iudicij, Actorem, seu eiusdem Procuratorem pro sorte, pensionibus cessis & expensis, in hypothecam immittent, inque veram ac realem eiusdem possessionem inducent, ac eundem in possessione manentebunt. Pro quo actu, Schulteto seu Præfecto & duobus Scabinis, singulis soluentur duodecim albi currentes, & Nuncio sex albi currentes.

Immissione, ut præfertur, facta, Nuncius Iudicij statim Reo seu Reis sub comminatione poenæ denunciabit, ut ad usum actoris immissi hypothecam de occupet seu deserat, nec actorem quouis modo in eadem turbet, aut molestet, & dabuntur Nuncio pro qualibet Citatione duo albi currentes.

Quatenus verò Reus extra pagum, in quo actus immissionis celebratur, moretur, extunc pro ista denunciatione dabuntur Nuncio quatuor albi; Si verò plures fuerint Rei, pro intimatione singulorum duo albi.

Hypotheca deinde per duos aut tres Scabinos æstimetur, & cuilibet Scabino æstimanti, dabuntur tres marcæ currentes, siue

vnus, vel plures agri, syluæ, aut domus fuerint, vbicunq; eti-
am intra vel extra Ciuitatem, oppidum vel pagum situati.

Procedetur etiam ad proclamationem hypothecæ in Ecclesia, &
vltcrius, prout supra circa bonorum immobilium assignationem est
declaratum. Atque idem quoq; quo ad salarium Iudicio perfoluen-
dum, est obseruandum.

Ad hunc itaque modum omnes immissiones in hypothecas seu
bona immobilia quæcunq; fient, deprauato & excessiuo tempore im-
missionis & æstimationis circa expensarum exactiõnem abusu in qui-
buscunq; locis & Iudicijs penitus sublato & interdicto.

DE IURISDICTIONIS ECCLE- siasticæ impeditoribus.

CUm paulatim vsus omnium emergentium rerum & difficulta-
tum magister demonstret, quosdam officiatos certorum Castro-
rum, & subalternorum Dominorum Dominos, diocesis nostræ, cur-
sum Mandatorum, & Iurisdictionis ordinariæ nostræ impedire, ac
ausu temerario subditis huiusmodi Castrorum, seu Dominijs prohi-
bere, ne alter alterum in huiusmodi Dominio, seu territorio com-
morantem, coram Officiali nostro conueniat, vel mandata Officialis
nostri exequatur, quod vtiq; nostræ authoritatis existimationem gra-
uare animaduertimus, Sic mandamus in virtute obedientiæ sub pœ-
na millium florenorum omnibus tam à nobis ipsis, quam à venera-
bili nostro Capitulo deputatis Amptmannis, Præfctis, Drossatis,
Burgimagistris, Officiatis, Aduocatis, Schultetis, Scabinis & alijs om-
nibus, huiusmodi temporalia regentibus, ne ipsi deinceps nostram
ordinariam Iurisdictionem impediãt, aut cursum mandatorum
Officialis nostri prohibeãt, aut quicquam contra eandem attentent
vel præsumant quouis quæsito colore.

Vt autem Officialis noster & Sigillifer cognoscant, quomodo ad
instantiam Procuratorum nostrorum Fiscalium, & contra transgres-
sores nostræ huius Constitutionis & prohibitionis procedere, ac pro-
teruam eorum coercere debeant, iussimus paginam cuiusdam man-
dati ex antiquis Statutis Ecclesiæ nostræ extrahere, & hisce subnecte-
re, firmiter præcipientes, vt requisiti & moniti Officialis & Sigillifer
statim ad istum modum mandata pœnalia emittant, & super pœnis
in ijsdem comminatis ius & iustitiam nostris Procuratoribus Fisca-
libus administrent.

COPIA

*COPIA MANDATI CONTRA
impedientes Iurisdictionem Ec-
clesiasticam.*

Officialis Curiae Coloniensis, &c. pro parte prouidi viri Magistri
N. Reuerendissimi & Serenissimi Principis, & Domini, Domini
ERNESTI Ecclesiae Coloniensis Archiepiscopi Principis Electo-
ris, &c. Procuratoris Fiscalis, fuit nobis expositum, Quod quanquam
ab Illustrissimis & Reuerendissimis Dominis recolendae memoriae
Archiepiscopis Coloniensibus, & praesertim à quondam bonae me-
moriae Domino Theodorico Archiepiscopo Coloniensi, prouidè &
consultè statutum fuerit & ordinatum, vt in Causis prophanis super
verbis iniurijs aut percussione, vulnerationibusve, & etiam in alijs
causis emption. & vendition. ac supportation. qualescunq; fuerint,
quae extendunt se ad summam duorum florenorum & infra quae, cō-
tingeret inter commorantes extra ciuitatem Coloniensem ac per di-
stantiam vnius miliaris, & inter laicales personarum tantum, illas cau-
sas Officialis pro tempore ad Iudicem temporalem, sub quo partes
cōmorantur, cum condemnatione expensarum contra actores ipsos
remittat & remittere debeat. Hinc tamen forsitan sumpta occasione,
nonnulli Drossati seu Officiati certorū Castrorum Dominijs seu Ter-
ritorijs Coloniensis, necnō Burgimagistri, Officiati, Aduocati, Schul-
teti, & Iudicia temporalia inibi regentes (quo spiritu ducti, aut qua
authoritate fulciti nescitur) in causis alijs, in supra expressis demptis
& exceptis, indifferenter nedum cursum mandatorum nostrorum
impedire, sed, quod deterius est, subditis huiusmodi Castrorum seu
Dominijs, ne vnus illorum alium commorantem in huiusmodi Do-
minio seu territorio coram nobis conueniat, in causam trahere au-
deat, ac pastoribus, siue diuinorum Rectoribus, ne mandata nostra
exequantur, sub magnis & formidalibus poenis prohibere sunt veri-
tati, neq; veretur per hanc & alia diuersa media nostram Ecclesiasticam
Iurisdictionem impediens. temerè quidem & de facto, poenas iuris cō-
munis & Statutorum Ecclesiae Coloniensis contra impediens Iu-
dicum Ecclesiasticorum Iurisdictionem editarum, damnabiliter in-
curren. in animarum suarum graue periculum; Hinc est, quod nos
Officialis praefatus pro parte supradicti M. Francisci de Reimbach
Procuratoris fiscalis debita cum instantia requisiti, vrbis omnibus &
singulis supradictis, & vestrū cui libet in solidum, in virtute sanctae
obedientiae & sub Excommunicationis poena districtè praecipiendo
committimus & mandamus, quatenus accedentes quo propterea
fuerit

fuerit accedendum, & accedere fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, MONEATIS & requiratis vice & auctoritate nostris prænominatos Drossatos, Burgimagistros, Officiatos, Amptmannos, Aduocatos, Schultetos, Scabinos, & alios, huiusmodi iudicia temporalia regentes, quorum nomina sciueritis, aut quos lator presentium vobis duxerit in specie nominandos, reliquos verò in genere publicè de ambonibus Ecclesiarum vestrarum tempore diuinorum, populi multitudine inibi congregata, prout nos eosdem cõiunctim & diuisim auctoritate nostra presentium tenore sub Excommunicationis & decem millium florenorum pro vna, dicto Procuratori Fiscali, & pro reliqua medietatibus fabricæ Ecclesiæ Coloniensis, si commissã fuerit, irremissibiliter applicandorum pœnis, vt infra sex dies vestram monitionem huiusmodi ipsis factam proximè sequentes, quos dies ipsis, & eorum cuilibet, pro omni dilatione, terminoq; peremptorio, ac monitione canonica præfigatis, prout nos eosdem dies sic præfigimus eisdem, omnia & singula impedimenta & prohibitiones supradictas, sic, vt præmittitur, præstita & facta, ac præstitas & factas, vnà cum omnibus inde secutis, animo nõ innouandi, tollant, deponant, cassent & reuocent, tolliq; & deponi, cassari & reuocari efficiant, ac quilibet eorum (in quantum ipsum concernit) tollat, deponat, casset & reuocet cum effectu, nosq; desuper certificet. Inhibentes nihilominus eisdem monitis sub similibus pœnis, modo præmissis applican. ne ipsi deinceps nostram Iurisdictionem ordinariam impediant, aut cursum mandatorum nostrorum prohibere, aut quicquã contra eundem, & in illius præiudicium, eneruationem, vilipendium & contemptum attentare audeant vel præsumant, seu aliquis eorum audeat vel præsumat per se vel alium seu alios, publicè, vel occultè, directè vel indirectè, quouis quæsito ad hoc colore vel ingenio. Alioquin ipsos omnes & singulos contrarium facientes, dictam Excommunicationis sententiam incidisse declarabimus. Et nihilominus ad prædicta pœnæ pecuniariæ extorsionem siue exactionem, arctius prout de iure poterimus procedemus, & procedi faciemus. Citantes nihilominus eosdem monitos & Inhibitos, & eorum quemlibet peremptorie coram nobis, ad Aulam Archiepiscopalem Coloniensem, in qua iura reddi solent, ad primam diem iuridicam cursum siue terminum dictæ nostræ monitionis proximè sequentem, Et ad horam primarum iudicij siue audiëntiæ causarum coram nobis consuetam, ad docendum, & fidem legitimam nobis faciendum, sese huiusmodi nostris monitioni & Inhibitioni realiter & cum effectu paruissse, Alioquin eos, & eorum quemlibet pœnas prædictas incidisse declarari, Literas declaratorias desuper necessarias decer-

decerni & concedi per nos videndum & audiendum. Vel dicen-
 dum, causamq; rationabilem, quare ea fieri non debeant, allegan-
 dum, Cum intimationibus debitis & consuetis. Reddite literas si-
 gillatas, diem siue dies atq; modum & formam executionis præsenti-
 um, & quicquid in præmissis feceritis nobis liquidè rescribentes.
 Datum anno Domini, &c.

*DE EXECUTIONE MANDA-
 torum nostrorum, & Curiae nostrae
 Coloniensis.*

PRæcipimus districtè sub pœna Excommunicationis latæ senten-
 tiæ in his scriptis, quod Decani Christianitatum & Sacerdotes
 parochialium Ecclesiarum, vel vices eorum gerentes, & omnes alij
 cuiuscunq; sunt dignitatis, conditionis & status, quod mandata
 nostra, & Curiae nostrae & Archidiaconorum nostrorum, prout eis
 subsunt, fideliter & viriliter exequantur. Et si timeant, quod malum
 aliquod per aduersarium vel sæcularem iustitiam, vel quemcunq;
 alium, debeat inferri, portitori mādatorum, cautè ipsum expediant,
 & postmodum mandata Curiae nostrae adimplere procurent. Item
 præcipimus sub pœna Excommunicationis latæ sententiæ in his scri-
 ptis omnibus & singulis Sacerdotibus parochialibus, vel eorum vi-
 ces gerentibus, quod singulis diebus Dominicis, accensis candelis, &
 pulsatis campanis, publicè & solemniter excōmunicent omnes illos
 qui perturbant Iurisdictionē Curie nostrae Coloniensis, vel Archidia-
 conorū nostrorū, & qui impediunt, quo minus nos Iurisdictione no-
 stra vramur liberè & quietè. Et exponāt presbyteri singuli in Ecclesijs
 suis parochianis, in quib⁹ intelligatur Iurisdictione huiusmodi pertur-
 bari, videlicet, interdicēdo, prohibēdo inhiberi faciendo, vel statuen-
 do, ne aliqui in Curia nostra causam suam prosequantur. Itē arrestan-
 do, capiēdo, vel capi faciendo per iustitiam sæcularem Latores mā-
 datorum Curiae nostrae & alios, qui in Curia nostra suos aduersarios
 trahunt in ius, vel verberando, vel verberari faciendo, vel cōminan-
 do, vel literas Curie nostrae rapiendo, vel lacerando, vel etiam alia fa-
 ciendo, per quæ processus negotio valeat retardari, contrarium faci-
 entes, quos in his scriptis excommunicamus, per plebanos locorum,
 vbi præmissa perpetrata dinoscuntur, excommunicati nominatim
 & publicè in ipsorum Ecclesijs nuncientur. Et si dicti excommunica-
 ti in ipsa Excommunicatione per septem dies manserint, ipse locus
 & Ecclesia (quem & quam in his scriptis Ecclesiastico supponimus
 inter-

interdicto) denuncienter publicè ab eisdem locorum plebanis interdicto Ecclesiastico subiacere.

Item præcipimus sub pœna Excommunicationis Latæ sententiæ vt Ecclesiarum Rectores, vel eorum vices gerentes, Sigilla propria habeant, & procurent intra mensem vnum ab hac die numerandum.

IVXTA hanc itaque præscriptam formam, volumus omnes & singulos in Consistorio nostro Ecclesiastico, suo fideliter officio fungi, ac sese in omnibus & per omnia hisce statutis, quantum vnumquemq; eorum concernunt, ita conformare, vt iurisdictionem nostram Ecclesiasticam noua quædam dignitatis, & venerationis accessio commendet.

Volumus autem, vt in reliquis casibus, de quibus in hac iustitiæ & iurisdictionis iudicialisq; processus Reformatione nostra, expressè sancitum, vel etiam in decessorum nostrorum pijs & salutaribus Constitutionibus, præceptum non est, ius commune seruetur.

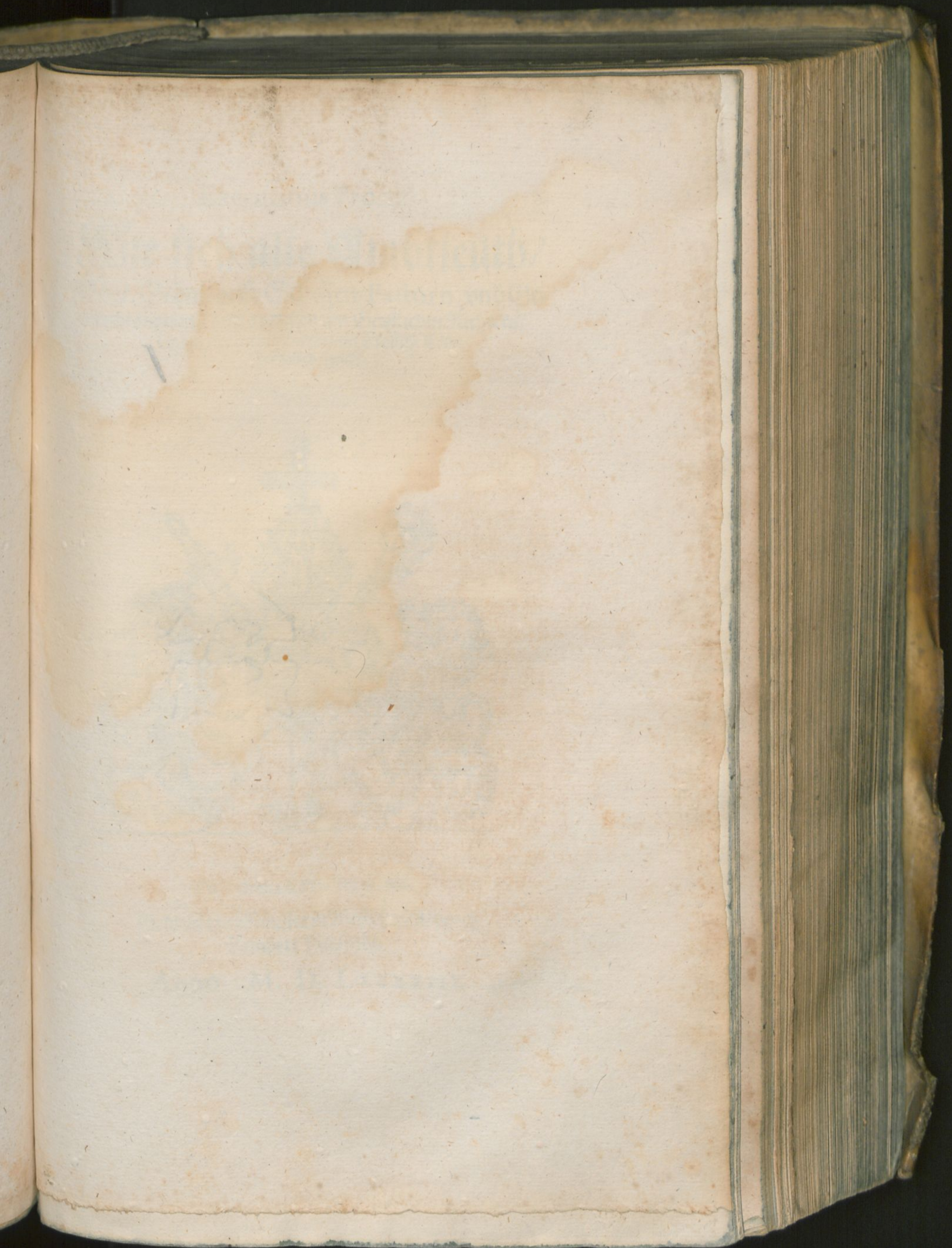
Si verò contingat alicubi in hac Reformatione nostra, quædam vel non satis perspicuè & luculenter explicata esse, vel contra animi nostri sententiam, vt plerunq; fit, in ambiguam, ancipitemq; disputationem vocari, ea, vt res & tempus postulabunt, apertius, dilucidiusque per Dei præpotentis gratiam explicaturi sumus.

FINIS.

MONASTERII VVESTPHAL.

EXCVDEBAT LAMBERTUS
Rafseldt.

Anno M. D. XCIII.

Kr. 4482

4°

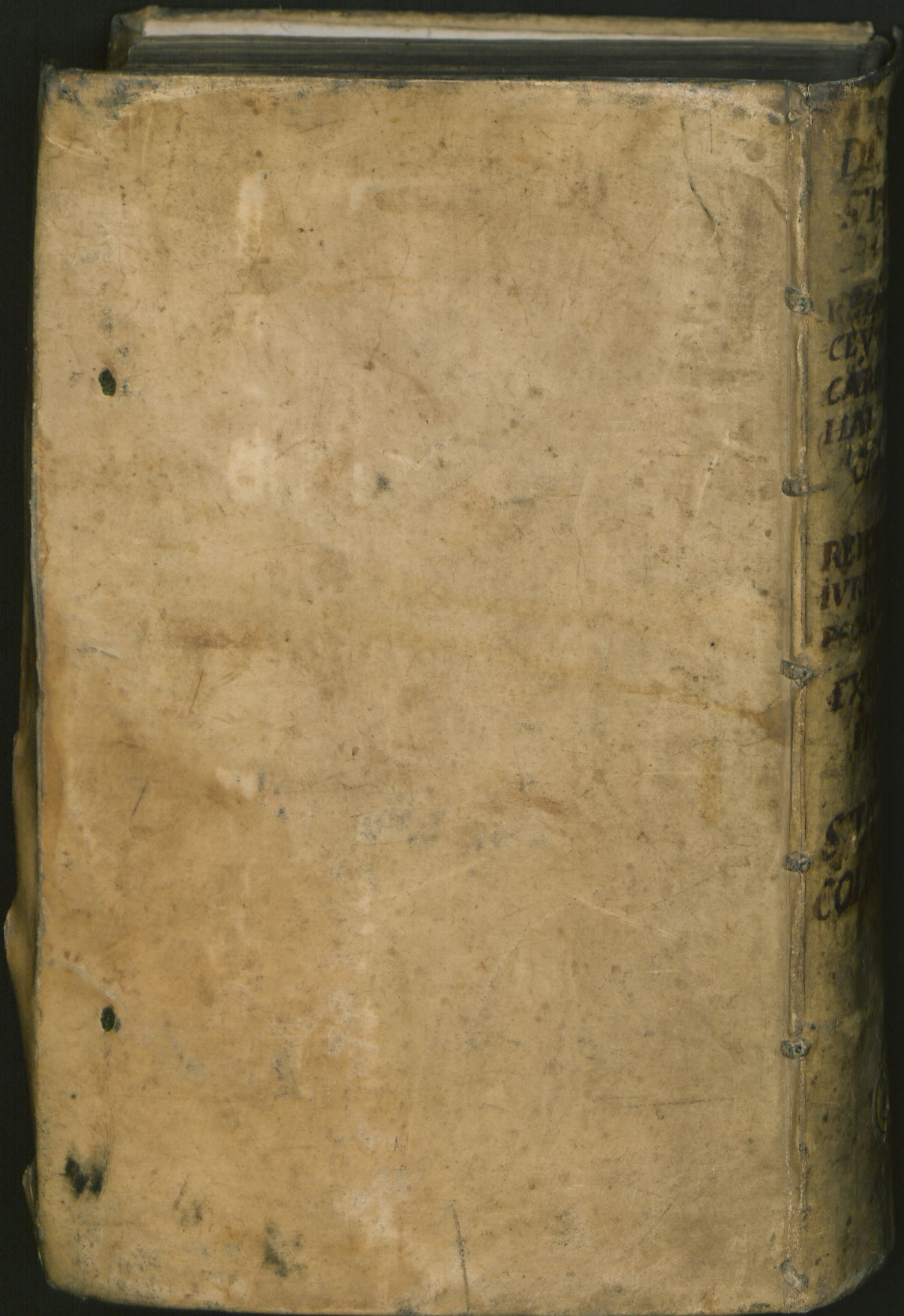

Sbr

1017 M. 1.

6391

DA
ST
CEY
CAY
HAY
RE
IVT
EX
ST
CO

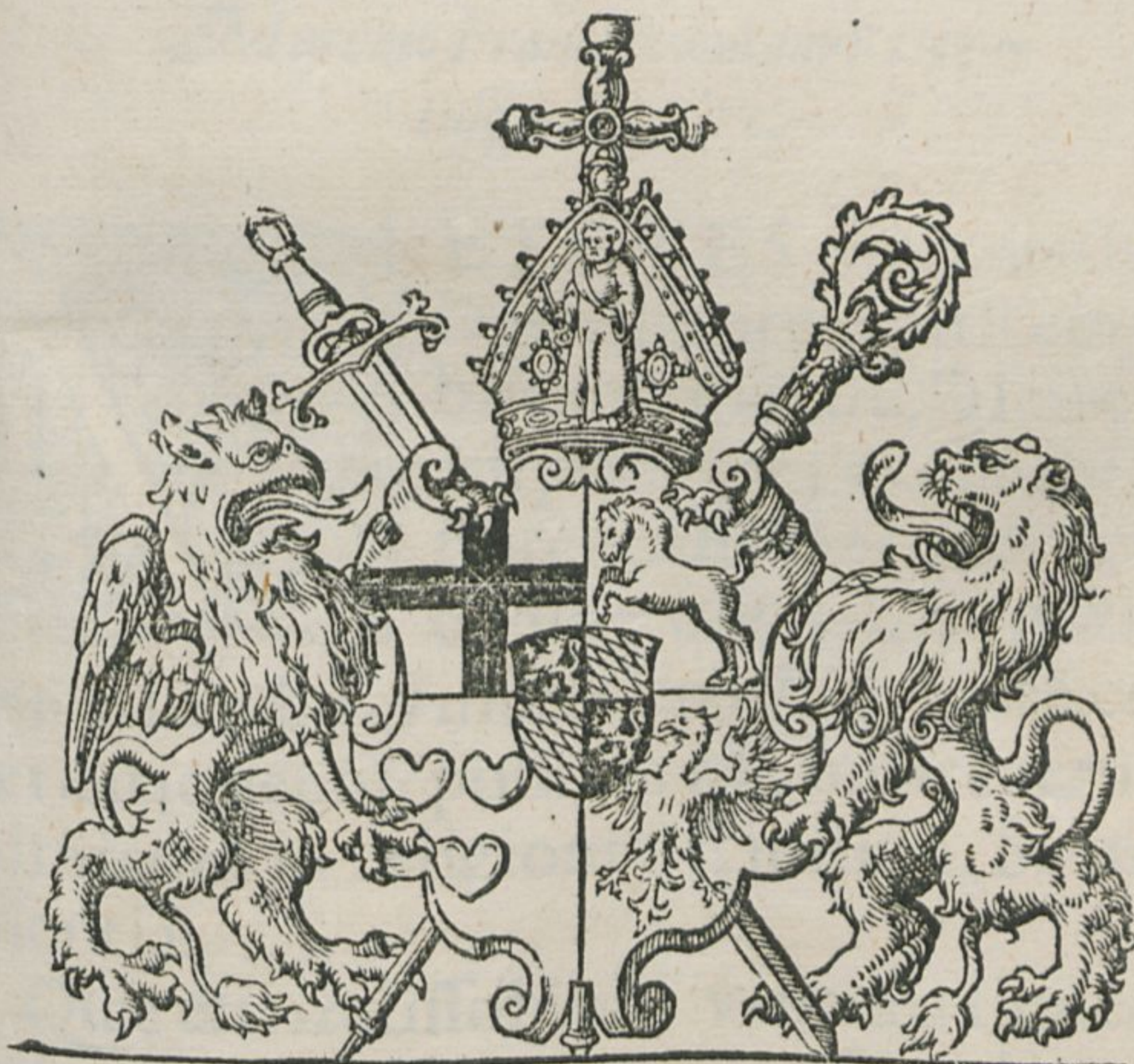

REFORMATIO

IVRISDIC-
TIONISECCLESIASTI-
CÆ ARCHIEPISCOPALIS CV-

RIAÆ COLONIENSIS, IVSSV ET AVTHORITATE
Reuerendisimi & Senerisimi Principis ac Domini, D. ERNESTI
Electi & Confirmati Archiepiscopi Colonienfis, Sacri Romani Im-
perij per Italiam Archicancellarij, Principis Electoris, Episcopi Leo-
diensis, Administratoris Episcopatum Monasterien. Hildeshei-
men, & Frisingensis, Principis in Stabelo, Comitis Palatini Rhe-
ni, Superioris & inferioris Bauaria, VVestphaliae, Anga-
ria & Bullionis Ducis, Marchionis Francimonten.

Legatiq; nati &c. conscripta
& adita.

MONASTERII VVESTPH.

Excudebat Lambertus Rasfeldt.

Anno M. D. XCIII.

Cum gratia & priuilegio &c.

